

PRZEGLĄD MIERNICZY

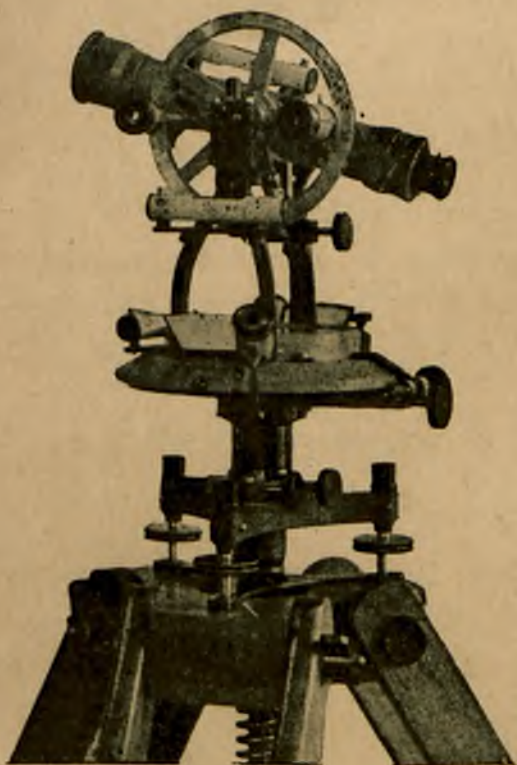
MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE
POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM
ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

Z OFICJALNYM DZIAŁEM STOWARZYSZENIA MIERNICZYCH PRZYSIĘGLYCH R. P.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, WIELKA 5 m. 4 — TEL. 679-85. KONTO CZEKOWE w P. K. O. Nr. 4376
ADMINISTRACJA CZYNNA w DNI POWSZEDNIE od godz. 8-ej do 3-ej.

GEOTECH WYTWÓRNIA I SKŁAD NARZĘDZI MIERNICZYCH

Sp. z o.o. — Warszawa, Wielka 5, Tel. 51-2-51

P O L E C A:

NARZĘDZIA MIERNICZE,
PLANIMETRY, TAŚMY,
ŁATY, PODZIAŁKI,
RULETKI, ŻALONY,
WĘGIELNICE, STA-
TYWY (części) i t. p.

SPECJALNE DZIAŁY:

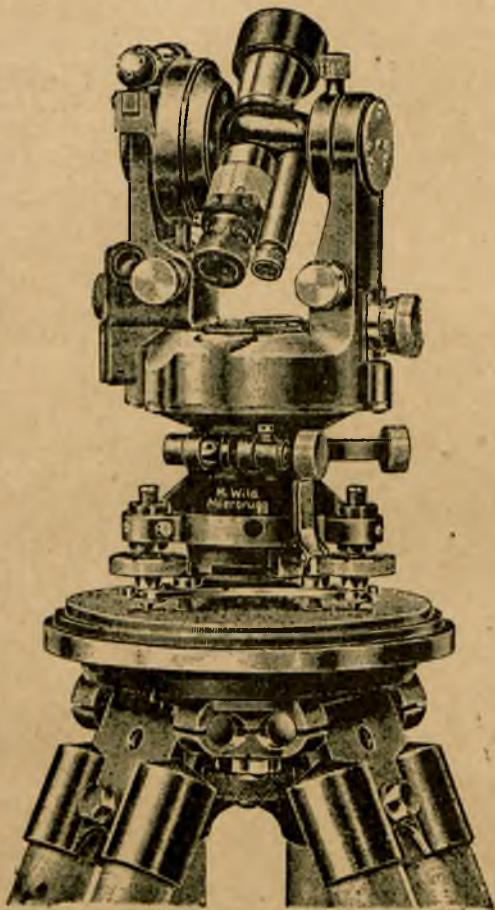
WYPOŻYCZALNIA NARZĘDZI
MIERNICZYCH
UŻYWANE INSTRUMENTY MIER-
NICZE (nabywanie = sprzedaż)
KOMISOWA SPRZEDAŻ
NARZĘDZI MIERNICZYCH

Prospekty i informacje w firmie
GEOTECH, Sp. z o.o.

WILD TO

Najnowocześniejszy teodolit-busola

zwykły teodolit i teodolit-busola w jednym instrumencie

Pierwszorzędny instrument

jednominutowy do tachymetrii, ciągów busolowych, tyczenia, budowy dróg, budownictwa nadziemnego i podziemnego, melioracji, wyznaczania punktów dla fotogrametrii i t. p

Najszybszy w pracy instrument

dzięki jednoczesnemu odczytywaniu przeciwnych położeń kół z automatycznym wyznaczeniem średniej wartości obu odczytów.

Teodolit-busola przystosowany jest do najtrudniejszych warunków pracy.

Dzięki małej wadze i niezwykle pomysłowemu szczelnemu opakowaniu można instrument przynieść wraz z opakowaniem na statywie.

Przystępna cena umożliwia każdemu nabycie tego instrumentu.

H. WILD S. A., Heerbrugg (Szwajcaria)

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO

H. ROZEN, Warszawa, ul. Krucza Nr. 36, telefon 9.41-78

WILD
HEERBRUGG

PRZEGLĄD MIERNICZY

MIESIĘCZNE CZASOPISMO NAUKOWE, ZAWODOWE I INFORMACYJNE

POŚWIĘCONE SPRAWOM MIERNICZYM

ORGAN STOWARZYSZEŃ MIERNICZYCH W POLSCE

Z OFICJALNYM DZIAŁEM STOWARZYSZENIA MIERNICZYCH PRZYSIĘGLYCH R. P.

T R E Ś Ć :

W. Krzyszkowski — O samorząd zawodowy dla mierniczych przysięgłych.

Inż. St. Latinek — Prace miernicze przy budowie przegród dolinowych.

St. Smolski — Ustalanie starego stanu posiadania przy scalaniu gruntów (c. d.)

Przegląd piśmiennictwa.

Wiadomości bieżące.

S O M M A I R E :

W. Krzyszkowski — De la nécessité de l'autonomie professionnelle pour les géomètres assermentés.

St. Latinek, ing. — Travaux de mesures pendant la construction des barrages.

St. Smolski — Etablissement de l'ancien état de possession pendant le remembrement (suite).

Bibliographie.

Chronique professionnelle.

WACŁAW KRZYSZKOWSKI, mierniczy przysięgły

O SAMORZĄD ZAWODOWY DLA MIERNICZYCH PRZYSIĘGLYCH.

Ustawa konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1935 r. przewidywała powołanie samorządu gospodarczego w postaci izb dla różnych dziedzin życia gospodarczego, a w szczególności i dla wolnych zawodów. W obecnej chwili niemal wszystkie wolne zawody posiadają samorząd. Mamy izby lekarskie, dentystyczne, notarialne, adwokackie itp. O taki samorząd zawodowy w postaci izb mierniczych zabiega również obecnie zawód mierniczych przysięgłych. Zagadnienie to absorbuje świat mierniczy już od czasu wejścia w życie ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o mierniczych przysięgłych.

Izby miernicze posiadające osobowość publiczno-prawną miałyby między innymi na celu reprezentowanie zawodu mierniczych przysięgłych wobec władz i społeczeństwa oraz oficjalne współdziałanie z władzami nad uporządkowaniem stosunków w zawodzie mierniczym.

Doświadczenie trzynastoletniego z górą okresu utwierdza nas w przekonaniu, że brak samorządowego przedstawicielstwa odbił się ujemnie na sprawnym funkcjonowaniu instytucji mierniczych przysięgłych, stanął na przeszkodzie podniesienia poziomu zawodu mierniczego na należyty wysokości, wreszcie uniemożliwił uporządkowanie stosunków w zawodzie mierniczym.

Instytucja mierniczych przysięgłych w zawodach inżynierskich odpowiada instytucji notariatu w zawodach prawniczych. Skoro dla notariatu powołane zostały izby notarialne, to w konsekwencji należałoby dla równorzędnego zawodu mierniczych przysięgłych powołać także izby. Jeżeli Państwo zdecydowało, że jest potrzebne unormowanie warunków wykonywania zawodu mierniczego przez powołanie instytucji mierniczych przysięgłych, to w konsekwencji w interesie publicznym leży stworzenie właściwych warunków należytego jej funkcjonowania i rozwoju,

co da się osiągnąć jedynie drogą stworzenia samorządu zawodowego. Byłoby rzeczą wysoce niewłaściwą, aby instytucja mierniczych przysięgłych, której użyteczności dla Państwa, celów publicznych, a zwłaszcza dla rolnictwa, nikt nie może kwestionować, skazana została na wegetację, podczas gdy inne wolne zawody, o podobnym zakresie działania korzystają w pełni z dobrodziejstw ustawy konstytucyjnej.

Już w r. 1924 b. Ministerstwo Robót Publicznych w uzasadnieniu do projektu ustawy o mierniczych przysięgłych uznało w zasadzie potrzebę takiej instytucji zaznaczając, iż „ze względu, że instytucja mierniczych przysięgłych w projektowanym przez ustawę zakresie jest nową, Ministerstwo Robót Publicznych nie zdecydowało się na razie na projektowanie tworzenia izb mierniczych“ (Sejm R.P. Druk Nr. 1081 rok 1924).

Sejm i Senat przy rozpatrywaniu wymienionego projektu ustawy o mierniczych przysięgłych również zastanawiały się nad kwestią powołania izb mierniczych i działając w dobrze rozumianym interesie publicznym powzięły uchwałę treści następującej:

„Sejm wzywa Rząd do wniesienia w najkrótszym czasie ustawy o izbach mierniczych przysięgłych“.

„Senat wzywa Rząd, aby w myśl art. 68 Konstytucji w związku z uchwaleniem ustawy o mierniczych przysięgłych wniósł w możliwie krótkim czasie projekt ustawy o izbach mierniczych“.

Wobec podniesionej przez pewne koła ewentualności powołania izb inżynierskich, w łonie których i zawód mierniczy rzekomo mógłby znaleźć ramy dla swej działalności samorządowej, należy nadmienić, że zawód mierniczy przysięgłego nie jest zawodem par excellence inżynierskim. Obok bowiem czynności o charakterze technicznym do kompetencji mierniczego przysięgłego należą inne poważne działy prac

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

Warszawa

Pl. Lotniczy 17
JAA

o charakterze gospodarczym i formalno - prawnym, jak rozgraniczanie gruntów, klasyfikacja i szacunek gruntów, kataster, reforma rolna (parcelacja, scalenie, znoszenie służebności, regulacja wspólnot gruntowych), ustalanie stanu posiadania i własności itp., co stwarza zupełnie odrębny od innych zawodów inżynierskich charakter jego prac i uprawnień.

Z uwagi na tak odrębny zakres i charakter kompetencji mierniczych przysięgłych w porównaniu z innymi zawodami inżynierskimi włączenie mierniczych przysięgłych do ogólnych izb technicznych lub inżynierskich nie byłoby celowe. Poza tym uważamy, że powołanie ogólnych izb inżynierskich nie jest jeszcze rzeczą dojrzałą.

W innym natomiast świetle przedstawia się zagadnienie powołania izb mierniczych dla zawodu mierniczego przysięgłego. Sprawa ta już zupełnie dojrzała do zrealizowania, nie nastroczając w tym względzie żadnych przeszkód i trudności. Punktem wyjścia jest tutaj ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o mierniczych przysięgłych, która uregulowała warunki wykonywania zawodu mierniczego w Rzeczypospolitej Polskiej.

W razie ewentualnego powołania w przyszłości izb dla innych zawodów inżynierskich mogłyby powstać związki izb inżynierskich, a nawet związki izb i organizacji inżynierskich, względnie technicznych, zgodnie z ustępem 2) artykułu 76 ustawy konstytucyjnej, który przewiduje, że ustawy mogą łączyć izby w związki i nadawać im osobowość publiczno - prawną.

Trzydzieści lat istnienia instytucji mierniczych przysięgłych, licząc od roku 1925, ugruntowało byt tej instytucji. 750 członków zgrupowanych w Stowarzyszeniu Mierniczych Przysięgłych R.P. i około 250 członków mierniczych przysięgłych w Izbie Inżynierskiej we Lwowie, na ogólną liczbę około 1200 wszyst-

kich mierniczych przysięgłych, wymownie świadczy o uspołecznieniu członków zawodu mierniczego przysięgłego, o ich ambicjach samorządowych. 1200 mierniczych przysięgłych i około 500 praktykantów w zupełności zapewni egzystencję i rozwój samorządu w postaci izb mierniczych.

Za powołaniem izb mierniczych przemawia jeszcze i ten szczególny wzgląd, że zawód mierniczego przysięgłego prawie w 80% pracuje dla rolnictwa. Z chwilą powołania izb rolniczych, z którymi nasz zawód współpracuje i jest w stałym kontakcie, stworzenie analogicznych instytucji — izb mierniczych unormowałoby i pogłębiło tę współpracę dla ogólnego dobra — podniesienia rolnictwa.

Z tych względów uważamy powołanie izb mierniczych za pilną potrzebę zawodu mierniczego. Należy żywić nadzieję, że zagadnienie to zostanie przychylnie rozpatrzone przez czynniki miarodajne zgodnie z interesem Państwa, społeczeństwa i zawodu mierniczych przysięgłych.

Powołanie samorządu zawodowego w postaci izb pozwoli skuteczniej realizować inne pilne problemy, jak uporządkowanie miernictwa państwowego, reorganizacja szkolnictwa, wydanie ramowej instrukcji pomiarowej itp. Wówczas dopiero stanie się aktualna ew. nowelizacja ustawy o mierniczych przysięgłych. W chwili obecnej kwestia jej nowelizacji nie jest aktualna, gdyż, jak to już na tym miejscu zaznaczyliśmy, przede wszystkim winno się w tej materii wypowiedzieć samorządowe przedstawicielstwo zawodu mierniczych przysięgłych. I nie wątpimy, że kompetentny głos tej instytucji zdecyduje o potrzebie ew. nowelizacji. W obecnych warunkach ustawa o mierniczych przysięgłych z dnia 15 lipca 1925 r., jakkolwiek posiada pewne niedociągnięcia, spełnia swe przeznaczenie.

Inż. STANISŁAW LATINEK

PRACE MIERNICZE PRZY BUDOWIE PRZEGRÓD DOLINOWYCH.

Stosownie do zapowiedzi publikujemy nadesłany nam przez p. inż. St. Latineka niżej podany artykuł, jako uzupełnienie uwag tegoż Autora wydrukowanych w Nr. 12 — P. M. za r. ub. p. t. „O triangulacyjnych pomiarach odkształceń zapór”. Przyp. Red.

Jedną z najżywotniejszych spraw zajmujących umysł szerokiego kręgu technicznych naszego kraju jest kwestia wyzyskania sil wodnych, która ze względu na swe znaczenie gospodarcze silą rzeczy wysuwa się na naczelną stanowisko. Mało dotychczas poruszonym, a przecież ciekawym tematem będzie przedstawienie przebiegu prac mierniczych, wykonanych przy ujęciu wód rzeki Krespy, celem zwiększenia wydajności wodociągów miasta Barmen w Nadrenii tak, jak je przedstawia inż. Kappel w stuttgartskim *Czasopiśmie Mierniczym*.

Spopularyzowanie powyższej publikacji uważam za tym więcej wskazane, że przedstawiono w niej również pomiar, względnie sposób periodycznego badania elastycznego ugięcia się przegrody pod wpływem ciśnienia wody i zmian temperatury, co nie tylko przyczyni się do uwydatnienia znaczenia i zastosowa-

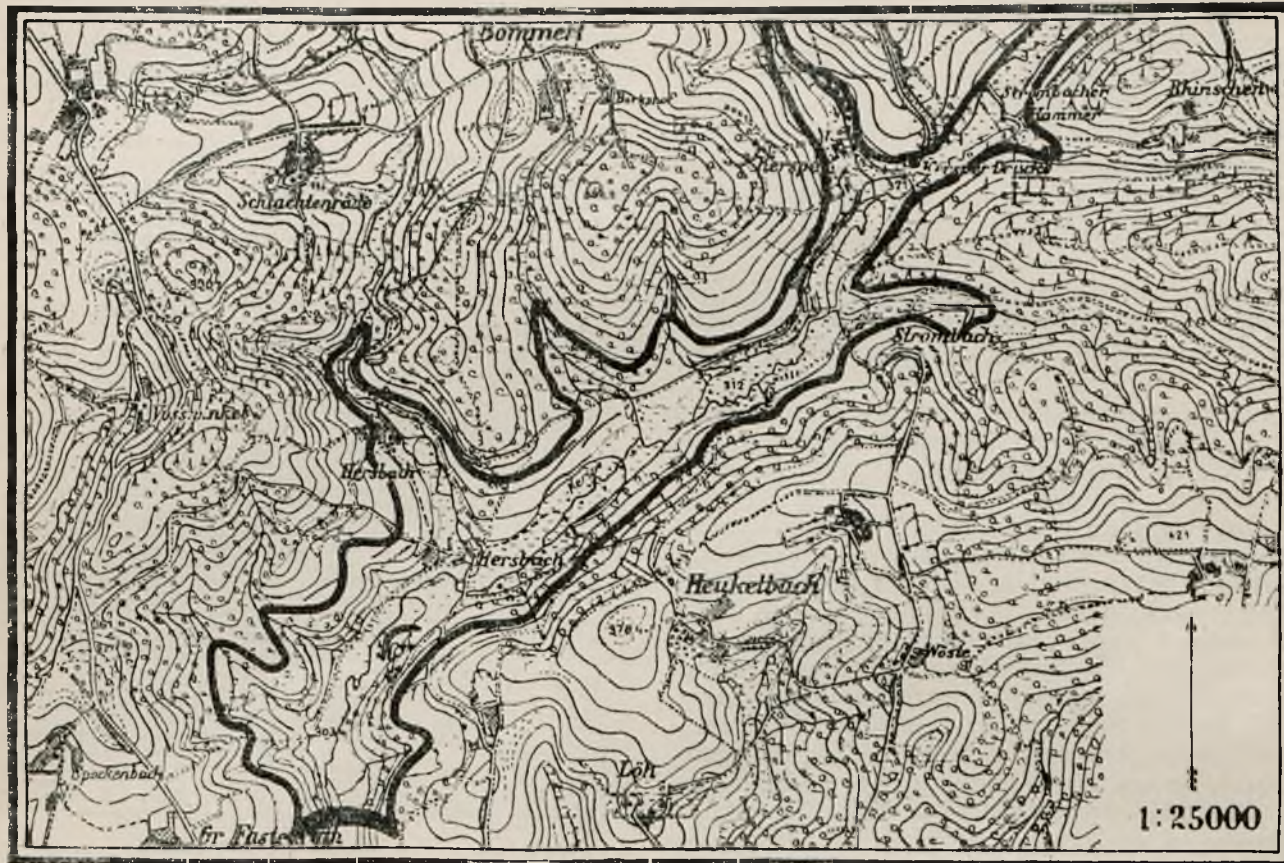
nia miernictwa przy wykonaniu większych projektów technicznych, ale także wzbudzi zapewne zainteresowanie w szerszych kręgach inżynierskich.

Miasto Barmen położone na wysokości około 150 m nad poziomem morza, posiada dwie murowane przegrody dolinowe. Starsza z nich, obejmująca zlewnię potoku Herbringhausen oddalona jest od miasta o około 8 km; nowszą, większą dla rzeczki Krespy zbudowano w odległości około 26 km. Korona muru pierwszej przegrody leży na wysokości 269,9 m, a drugiej na wysokości 328,5 m ponad poziomem morza.

Celem łatwiejszego przeglądu prac mierniczych zamieszcza się pod I sytuację terenu podlegającego zalewowi wskutek spiętrzenia wody, przedstawioną na wycinku z mapy topograficznej w podziale 1:25000. Warstwie wspomnianej mapy pozwalają nam na wyrobienie sobie przybliżonego obrazu sytu-

acji zbiornika z chwilą, gdy na podstawie wstępnych studiów ustalono położenie i wysokość projektowanej przegrody (rys. 1).

re jedynie mogłyby być użyte, są dość rzadkie i przeważnie nieodpowiednio lub też zupełnie nieutrwalone. Z tej też przyczyny koniecznym będzie otoczyć

Rys. 1.

Teren zalewowy posiada obszar około 175 ha w formie pasa z rozwidleniami, długości około 3,5 km, a przeciętnej szerokości 0,5 km. Do powyższego obszaru należy wliczyć nie tylko grunta zajęte pod sam zbiornik, ale i dalsze, potrzebne na otoczenie go powierzchnią ochronną, ze względu na użycie wody dla celów spożywczych. Dalsze rozszerzenie terenu spowoduje wykupno gruntów pod przełożenie dróg komunikacyjnych itp., odciętych przez zalew.

Sytuacja uzyskana w mapie topograficznej służyć nam będzie do rozpatrzenia rozmiaru i sposobu wykonania prac mierniczych, jakie są potrzebne do sporządzenia projektu szczegółowego, wykonania budowy, przeprowadzenia wykupna gruntów i nadzoru technicznego nad wykonaną przegrodą. Z różnorodności tych zadań wynika, że nie może być mowy o zdjęciu terenu tylko w rzucie poziomym, ale koniecznym jest również pomiar wysokościowy.

Istniejące mapy topograficzne, a również i mapy katastralne nie posiadają wymaganej dokładności ani też dostatecznej ilości odpowiednio utrwalonych stałych punktów, które mogłyby służyć za podstawę zdjęcia. Brak stałych punktów będzie o tyle większy, że miejsce tego rodzaju zbiorników wód leży w przeważającej ilości wypadków na terenie większych kompleksów lasów i łąk, gdzie punkty graniczne, któ-

teren zalewu podstawowym ciągiem poligonalnym, położonym odpowiednio daleko od brzegów przyszłego zbiornika, a nawiązanym na istniejącą sieć triangulacyjną. Przy większym obszarze zbiornika korzystnym może okazać się dodatkowe rozwinięcie sieci triangulacyjnej przez wyznaczenie odpowiedniej ilości nowych niższorzędnych punktów trygonometrycznych. Punkty powyższego wieloboku (obwodnicy) powinny być trwale oznaczone rurkami drenarskimi, osadzonymi w głębokości około 0,5 m pod powierzchnią, i odpowiednimi kamieniami z krzyżem, osadzonymi centrycznie na powierzchni terenu. Centryczne osadzenie wykonać będzie można najłatwiej za pomocą skrzyżowania 2 sznurów rozpiętych na palikach. Z naciskiem zaznacza się potrzebę nader starannego utrwalenia wspomnianych punktów poligonu, gdyż zachowanie ich na przyszłość posiada wielką wagę.

Po ustaleniu obwodnicy przystępuje się do przecięcia terenu przyszłego zalewu ciągami poligonalnymi, dającymi nam odpowiednią ilość stałych punktów, jako podstawę niwelacji. Ponieważ punkty te znikną później pod wodą, przeto wystarczy utrwalić je na czas zdjęcia palami drewnianymi o długości około 0,5 m, wbitymi w ziemię tak, ażeby wystawała tylko głowa na wysokość około 5 cm. Nie wchodząc w znane metody i szczegóły niwelacji, zauważa się

jednak, że koniecznym jest nawiązanie jej na normalny poziom przez oparcie jej na reperach niwelacji ścisłej, a w wypadku, gdy te leżą zadaleko, na punktach trygonometrycznych włączonych w sieć niwelacyjną.

Celem niwelacji jest wypracowanie dokładnego planu warstwicowego w podziałce 1:1000 lub większej. Plan ten służyć będzie za podstawę do obliczenia pojemności zbiornika, zaprojektowania ubezpieczenia brzegów czy też ujęcia ścieków, przełożenia dróg itp.

Obliczenie pojemności zbiornika z planu warstwicowego w podziałce 1:1000 można wykonać według wzoru $V = \frac{h}{3} (P_1 + \sqrt{P_1 P_2} + P_2)$, gdzie P_1 i P_2 stanowią

powierzchnię obwiedzioną przez dwie sąsiadujące warstwy, h zaś stanowi różnicę wysokości ich położenia. Powierzchnię P_1, P_2, \dots, P_n oblicza się planimetrem.

Sporządzenie planu warstwicowego kończy prace miernicze dla celów wypracowania projektu; równocześnie z ich wykonaniem należy przygotować się do współpracy przy budowie.

Według wykładu prof. Dr M. Matakiewicza zamieszczonego w Nr 9 *Czasopisma Technicznego* z r. 1924, jedną z przyczyn dość licznych katastrof przegród dolinowych, stanowi wadliwe wykonanie budowy, jak również nienależyty nadzór techniczny i konserwacja. Warunkiem trwałości przegrody jest oprócz użycia stosownych materiałów staranne wykonanie, które między innymi wymaga dokładnego zachowania zaprojektowanego przekroju przegrody. Ze względu na znaczne wysokości tego rodzaju budowli, tudzież ich kształt należy zastosować umiejętne metody pomiarowe, pozwalające kierownictwu budowy na łatwą a ścisłą kontrolę właściwego położenia profilu w każdym stadium budowy.

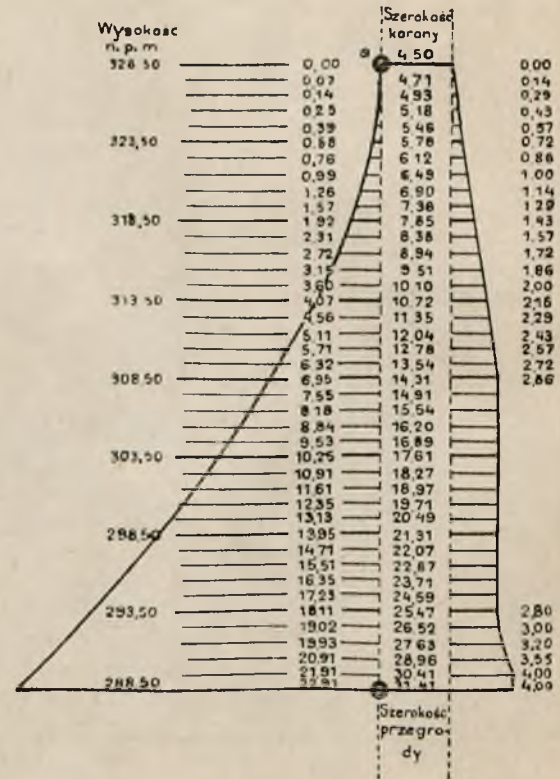
Murowaną przegrodę na Krespie o długości 350 m zaprojektowano w łuku o promieniu 300 m. Wybór stosownego miejsca na przegrodę uzależniony był od warunków terenowych. Nadmienić wypada, że fundacja tego rodzaju budowli musi być nader staranna i opierać się na pokładach pewnych, najlepiej skalistych, przy czym należy unikać źródeł i warstw wodonośnych. Nie mniejszą wagę należy kłaść na geologiczną budowę stoków doliny, o które oparte są oba skrzydła przegrody. Wysokość omawianej przegrody wynosi 40 m, szerokość korony muru 4,5 m, a największa szerokość u spodu doliny 31,41 m. Poprzeczny jej przekrój i wymiarów w odstępach o 1,0 m wysokości podaje rys. 2.

Przygotowawczą czynnością do kontroli położenia przegrody w czasie budowy będzie sporządzenie planu wytyczenia jednej z krawędzi korony muru; w omawianym przykładzie jest nią krawędź zewnętrzna zaznaczona w rys. 2 literą a.

W tym celu połowimy łuk o długości 350 m, zatoczony promieniem 300 m, a obie połowy dzielimy na równe odcinki o długości 5,0 m. W ten sposób otrzymamy 70 punktów łuku przegrody, które powinny leżeć na jednej pionowej powierzchni walca. Łącząc końce łuku cięciwą, a poszczególne punkty z jego środkiem w b , otrzymamy na cięciwie również 70 punktów, które oznaczamy cyframi w porządku ary-

metycznym od 1 do 35, postępując w dwóch przeciwnych kierunkach od środka cięciwy oznaczonego przez 0. Odległość tych punktów od łuku leży w granicach od 0 do 49,612 m, jest zatem dość wielką i niewygodną.

Ze względów praktycznych pożądanym jest, ażeby prawidłowość łuku, a zatem przekroju przegrody

Rys. 2.

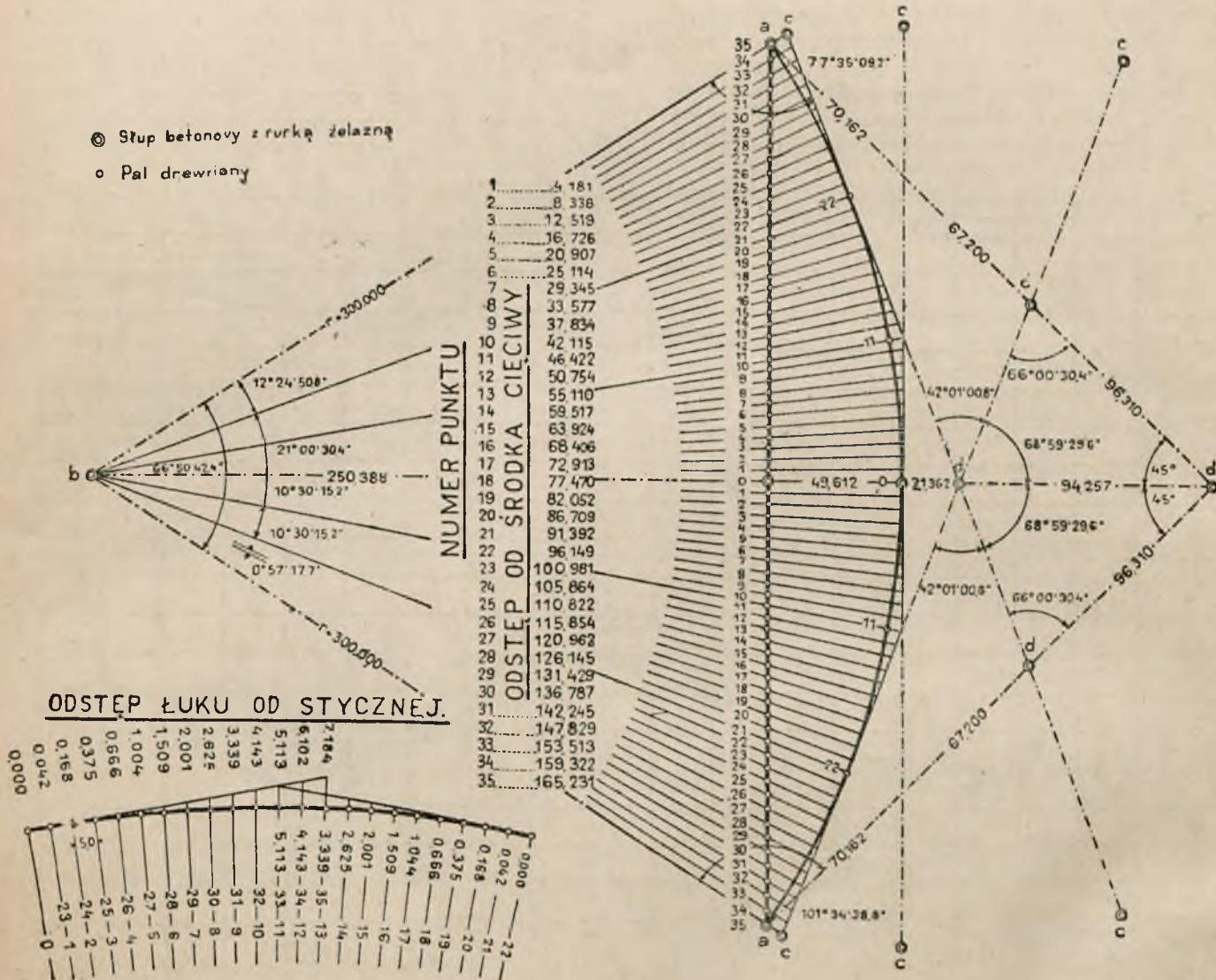
można było zmierzyć w każdej wysokości za pomocą odcinków krótkich i niewiele wykraczających poza granicę rozmiarów budowli. Granica ta wynosi około 6,0 m, licząc szerokość rusztowania na 1,5 m, a szerokość korony muru na 4,5 m. Celem zachowania tego warunku wyznaczamy dalsze trzy linie pomocnicze. Tworzą je styczne w punktach 0 i 22, położone symetrycznie, których punkt przecięcia leży w odległości 5,113 m od łuku. Odstęp ten wynosi dla końcowych punktów 34 i 35 — 6,102 i 7,184 m, nadwyżka ta jednak nie ma większego znaczenia, gdyż leżą one już na zboczu doliny, a zatem na terenie stałym. Szczegóły obliczenia zestawione tabelarycznie podaje rys. 3.

Przenosząc powyższy projekt na teren budowy wyznaczamy końce łuku i za pomocą bezpośredniego pomiaru utrwalamy odpowiednimi palami drewnianymi wszystkie punkty cięciwy na podstawie obliczenia powziętego z planu. Na prostopadłej, przechodzącej przez środek cięciwy, leży w odległości 250,388 m środek koła b , w odległości 49,612 m środek łuku, a ponadto dwa punkty pomocnicze d , z których bliższy tworzy przecięcie stycznych, dalszy zaś położony jest w odległości 165,231 m, wynoszącej połowę długości cięciwy. Wyznaczenie dwóch dalszych punktów

pomocniczych *d* i sześciu końców stycznych *c* objaśnia rysunek.

Zauważa się, że położenie punktów *c* powinno być obrane dość wysoko na zboczach doliny, tak ażeby odpowiednie celowe przechodziły ponad przyszłą koroną przegrody. Wszystkie główne punkty pomiarowe, zaznaczone w rysunku 3 podwójnym kółkiem, powinny się utrwalić w terenie, najlepiej blokiem z be-

ściwym mierniczym jest nie tylko ważnym ze względu na techniczną wartość operatu, ale także i na konieczność przeprowadzenia różnorodnych pertraktacji z właścicielami zajętych gruntów. Dodać należy, że na polecenie władz nadzorczych musiano zbiornik Krespy otoczyć wysokim parkanem dla zabezpieczenia go przed ludźmi czy też zwierzętami. Ze względów ekonomicznych, a także celem ułatwie-

1:2500

Rys. 3.

tonu z wpuszczoną rurką żelazną, która służy do późniejszego osadzenia sygnału.

Tabela zamieszczona w planie, a wykazująca odległość każdego punktu łuku od stycznych, czytana w kierunku promienia wyznaczonego przez środek i odpowiedni punkt cięciwy, umożliwia nam ścisłą kontrolę położenia krawędzi muru w każdym stadium budowy. Kontrola innych punktów przegrody następuje za pomocą wymiarów podanych w rys. 2.

W czasie trwania budowy należy wykonać inne prace miernicze, a mianowicie zdjęcie szczegółowe całego terenu, które daje podstawę do sporządzenia operatu wykupna gruntów. Powierzenie tej pracy wła-

nia nadzoru koniecznym było uzyskanie możliwie zaokrąglonej linii granicznej, co spowodowało liczne wypadki wymiany gruntów. Ilość tychże zwiększyła się wskutek konieczności przełożenia dróg komunikacyjnych itp. Na wagę powyższych prac, wymagających oprócz fachowości i sumiennosci w wykonaniu niemniej dokładnej znajomości ustaw katastralnych i hipotecznych, zwraca się uwagę z całym naciskiem, gdyż powierzenie ich nieodpowiednim pomocznym siłom technicznym, może narazić wypracowany operat na odrzucenie przez władze katastralne lub hipoteczne.

Sposób wykonania tych prac nie wymaga opisu,

gdyż jest dostatecznie znany, można tylko zwrócić uwagę, że linie pomiarowe muszą być oparte na ciągach poligonalnych, wyznaczonych poprzednio dla sporządzenia planu warstwicowego. Stąd też założenie sieci ciągów poligonalnych musi uwzględniać oba rodzaje prac mierniczych. Obliczenie powierzchni zajętych gruntów musi nastąpić z miar rzeczywistych, wziętych z terenu.

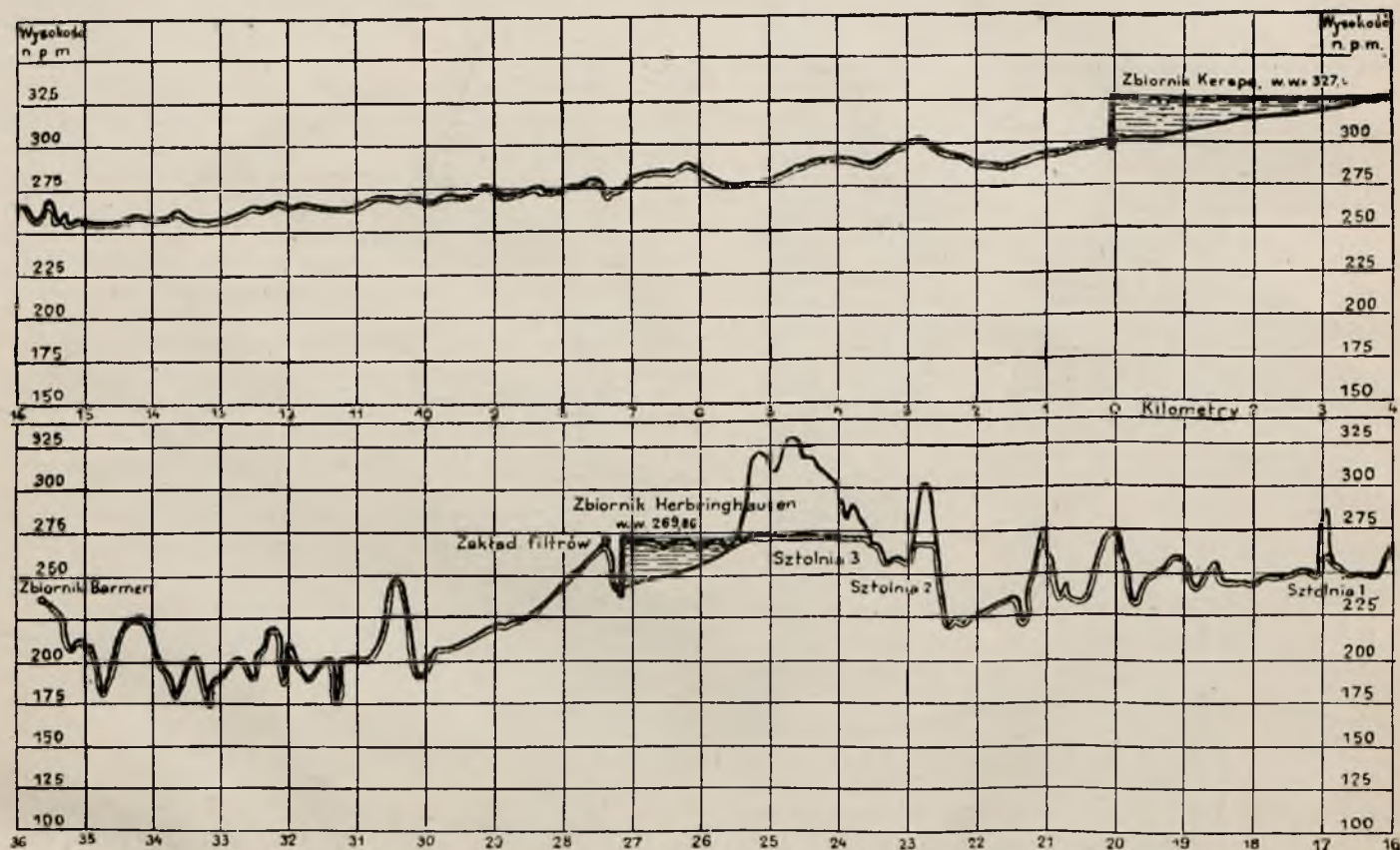
Wspomnieć również należy i o dalszych pracach mierniczych związanych z wyzyskaniem wody założonego zbiornika.

Wodociąg miejski w Barmen zasilany był wodą ze zbiornika wód w Herbringhausen, która po przejściu przez filtry, założone w pobliżu przegrody doli-

wę przeprowadzono od obu końców, stanowi czynność mierniczą, której znaczenia nie można niedoceniać.

Kończąc na tym przegląd prac mierniczych wykonanych przy budowie przegrody dolinowej, możemy przejść do rozpatrzenia urządzeń i instrumentów mierniczych, koniecznych do badania ruchów przegrody pod wpływem działania temperatury i ciśnienia wody.

Niemieckie przepisy budowlane dotyczące budowy przegród dolinowych postanawiają, że spiętrzenie wody może nastąpić dopiero po kolaudacji budowy przez odpowiednie organy państwowe. Oprócz całego szeregu prób i wykazów wymagane są urządzenia kontrolne, pozwalające na wyznaczenie po-

Ryc. 4.

nowej, sphywała pod naturalnym ciśnieniem do zbiornika miejskiego przez rurę o szerokości 800 mm w świetle. Rurą o tych samych wymiarach odprowadzono wodę ze zbiornika Krespy, przeprowadzając ją do rozszerzonych filtrów w Herbringhausen, a z tych drugą rurą położoną obok dawnej. Założenie rury pomiędzy zbiornikami wymagało przebicia trzech sztolni o długości około 200,300 m i 1900 m. Sztolnie te przebito, ażeby uniknąć obejścia zbyt wysokich wzniesień przedłużających trasę rurociągu, a tym samym zmniejszyć zapotrzebowanie drożej wypadających rur wodociągowych. Profil podłużny położenia rur przedstawiony jest na rys. 4.

Wyznaczenie najkorzystniejszej trasy rurociągu, tudzież osi zaprojektowanych sztolni, których budo-

łożenia korony muru przegrody przed spiętrzeniem wody i na ścisły pomiar zmiany położenia tych punktów po spiętrzeniu. Pomiar ten obowiązany jest później w odstępach jednotygodniowych przeprowadzać dozorca przegrody, raz w roku zaś musi on być dokonany przez mierniczego przysięgłego, który wówczas przeprowadza również niwelację przegrody.

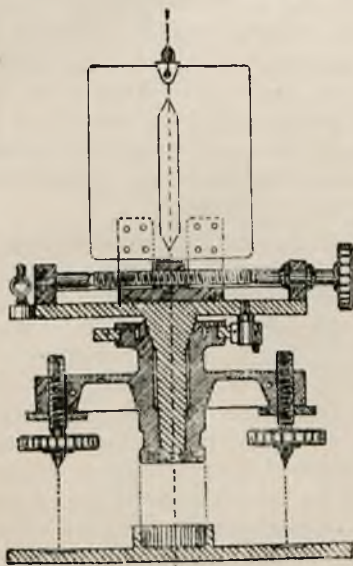
Zanim zaczniemy rozpatrywać sposoby pomiarowe i potrzebne w tym celu instrumenty miernicze, należy rozważyć, jaki wpływ wywiera ciśnienie wody i zmiana temperatury na mur przegrody, tudzież czy należy liczyć się z większymi czy też mniejszymi odchyłkami, których pomiar wymagałby dość precyzyjnych urządzeń. Nie ulega wątpliwości, że wyobczenie muru nie może być wielkie i dostrzegalne bez

pomocy instrumentu, gdyż to pociągnęłyby za sobą zburzenie przegrody; chodzić może zatem tylko o drobne odchylenia, które wymagają dokładnego pomiaru w interesie nie tylko praktycznym, ale i naukowym. Wspomnieć należy, że urządzenia te muszą być nie tylko dokładne, ale i proste, a także trwale tak, ażeby nimi mógł się posługiwać z pożytkiem mniej technicznie wykwalifikowany dozorca przegrody przy swych okresowych rewizjach.

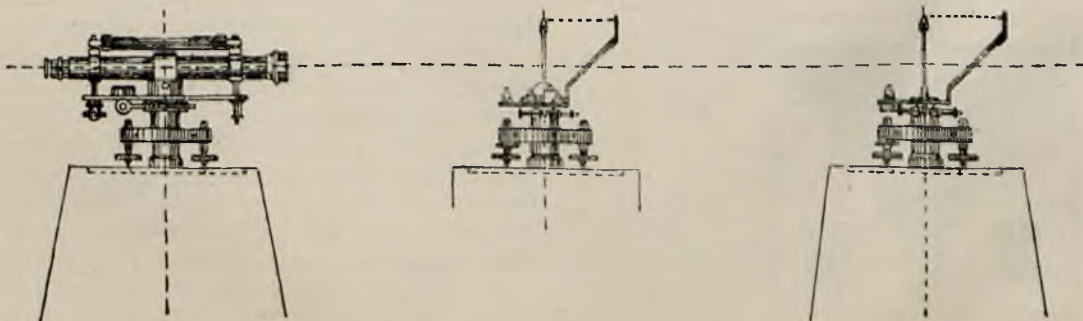
Dla celów obserwacyjnych należy na widocznej i dostępnej koronie muru przegrody wyznaczyć kilka, co najmniej dwa punkty, których ruch wykazywałby wielkość elastycznego ugięcia. Najwygodniejszym miejscem byłaby balustrada, ta jednakże nie może być użyta, gdyż narazona jest pod wpływem zmian temperatury na ruchy, nie będące odtworzeniem ruchów muru przegrody.

W Nr 95 berlińskiego organu Ministerstwa Robót Publicznych z r. 1900 pt. *Zentralblatt der Bauverwaltung* podaje inż. Bachmann urządzenia, służące do pomiaru tych wychyleń zastosowane przy przegrodzie dolinowej w Lingese. Sposób ten jako urządzenie zalecony znalazł zastosowanie przy całym szeregu podobnych budowli.

W skrzydłach przegrody wmurowano symetrycznie dwa kamienne filary, sięgające fundamentów.

Rys. 5a.

Rys. 5b.

Do budowy użyto większych bloków kamienia łamanego, połączonych pomiędzy sobą żelaznymi kłami. Szczyt filaru tworzy ciężki blok z bazaltu wystający z korony muru przegrody, w który wpuszczono płytę z brązu z tuleją przeznaczoną na umieszczenie instrumentu celowniczego. Dodać należy, że ze względu na nieznaczne wychylenia, a stosunkowo wielką odległość punktów, nie można używać zwykłych celowników, lecz specjalnego instrumentu pozwalającego na dokładny a bezpośredni pomiar wychyleń.

Instrument ten składa się z metalowej tarczy z przeziernikiem (pionową szparą) w środku, na której u góry umieszczony jest stożkowy trzpień, służący do przybliżonego celowania. Tarcza, obracalna około swej osi pionowej, sprzęgnięta jest z śrubą mikrometryczną, pozwalającą na przesunięcie poziome, którego wielkość można odczytać na stosownie przytwierdzonej podziałce milimetrowej. Poza tarczą przymocowano ukośnie lustro do reflektowania promieni słonecznych. Opisane urządzenie spoczywa na spodarce zwykłego typu, używanego przy instrumentach kątomierniczych, z dwoma libelami rurkowymi. Łożysko osi pionowej dobrano w ten sposób, ażeby można było wstawić je w tuleję płyty, tym samym zidentyfikowano środek obserwowanego punktu ze środkiem instrumentu. Blizsze szczegóły podaje rys. 5; opisane celowniki wyrabia firma Otto Fennel w Kassel.

Oprócz stanowisk urządzonych na przegrodzie zbudowano poza nią dwa stanowiska na terenie, leżące na przedłużeniu celowej łączącej punkty przegrody. Tworzą je dwa słupy kamienne na fundamencie, przykryte taką samą płytą z brązu z tuleją, pozwalającą na wstawienie instrumentu niwelacyjnego lub tarczy celowniczej. Instrument niwelacyjny używany do pomiarów posiada lunetę o powiększeniu 32 do 40-krotnym.

Przebieg pomiaru ugięcia się przegrody jako samorzrozumiały nie wymaga opisu, należy tylko zwrócić uwagę, że pierwotne a zatem zasadnicze położenie obydwóch punktów przegrody musi być ustalone przed napełnieniem zbiornika. Doświadczenia zebrane przy użyciu tych urządzeń wykazały, że wymagają one pewnych ulepszeń zastosowanych przy przegrodzie Krespy, na której wyznaczono trzy linie obserwacyjne I, II i III dla punktów *a* do *f* przedstawionych na rys. 6.

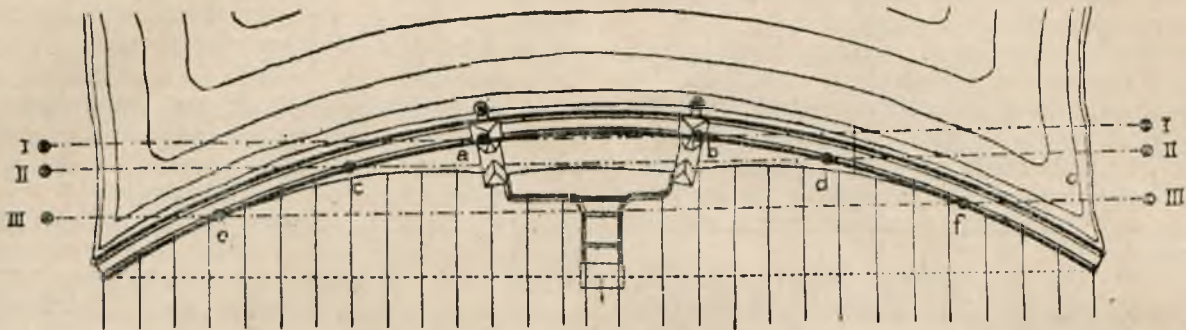
Ulepszenia te dotyczą: sposobu osadzenia płyty brązowej, pewnych zmian w budowie instrumentu

celowniczego i zastąpienia instrumentu niwelacyjnego przez inny odpowiedniejszy.

Przy pierwotnych budowach była płyta z brązu wpuszczona w kamień, co w rzadkich wypadkach pozwalało, ażeby środek tulei przeznaczonej na osadzenie instrumentu leżał na prostej łączącej odpowiednie punkty. Zasadniczy odczyt położenia punktów prze-

Z tej przyczyny przyjęto inny typ tarczy przedstawiony na rysunku 7.

Czarny kolor figury celowniczej daje wyraźnie odcinający się cel, kształt jego zaś o formie zmniejszających się stopni, pozwala przy różnych odległościach na dokładne nastawienie dwóch nitki pionowych instrumentu na cel. Dalszym uproszczeniem budowy by-

1:2500.

Rys. 6.

grody przed spiętrzeniem wody nie był zerowy, co powodowało konieczność uwzględnienia stałej poprawki przy wszystkich odczytach następnym. Tej komplikacji rachunku, mogącej powodować błędy przy niedostatecznym wyszkoleniu personelu nadzorczego, zapobieżono przez zaopatrzenie płyty na rogach w cztery wydłużone owalne otwory, pozwalające na przesunięcie w kierunku prostopadłym do celowej.

Płyty tej nie wpuszcza się w kamień, lecz przymocowuje czterema śrubami, co przy ostatecznym osadzeniu pozwala, przy pomocy jakiegokolwiek instrumentu kątomierniczego z lunetą, na ściśle ustawienie środka tulei wyznaczającego punkt w kierunku celowej, a tym samym na uzyskanie zasadniczego odczytu zerowego.

Praktyka wykazała, że opisana poprzednio tarcza celownicza jest w użyciu niewygodna. Przeziernik w tej tarczy stanowi dobry i ostry cel tylko w wyjątkowych wypadkach, gdy promienie słoneczne padają na lustro pod odpowiednim kątem. Przy pochmurnym niebie lub w cieniu, mało odcina się jasno - szary przeziernik od trochę ciemniejszego tła tarczy, co zmuszało nadzorców przegród do przymocowania poza tarczą arkusza białego papieru. W tym wypadku wpływał niekorzystnie na dokładne uchwycenie celu cień, jaki grubość tarczy rzuciła na papier w polu przeziernika.

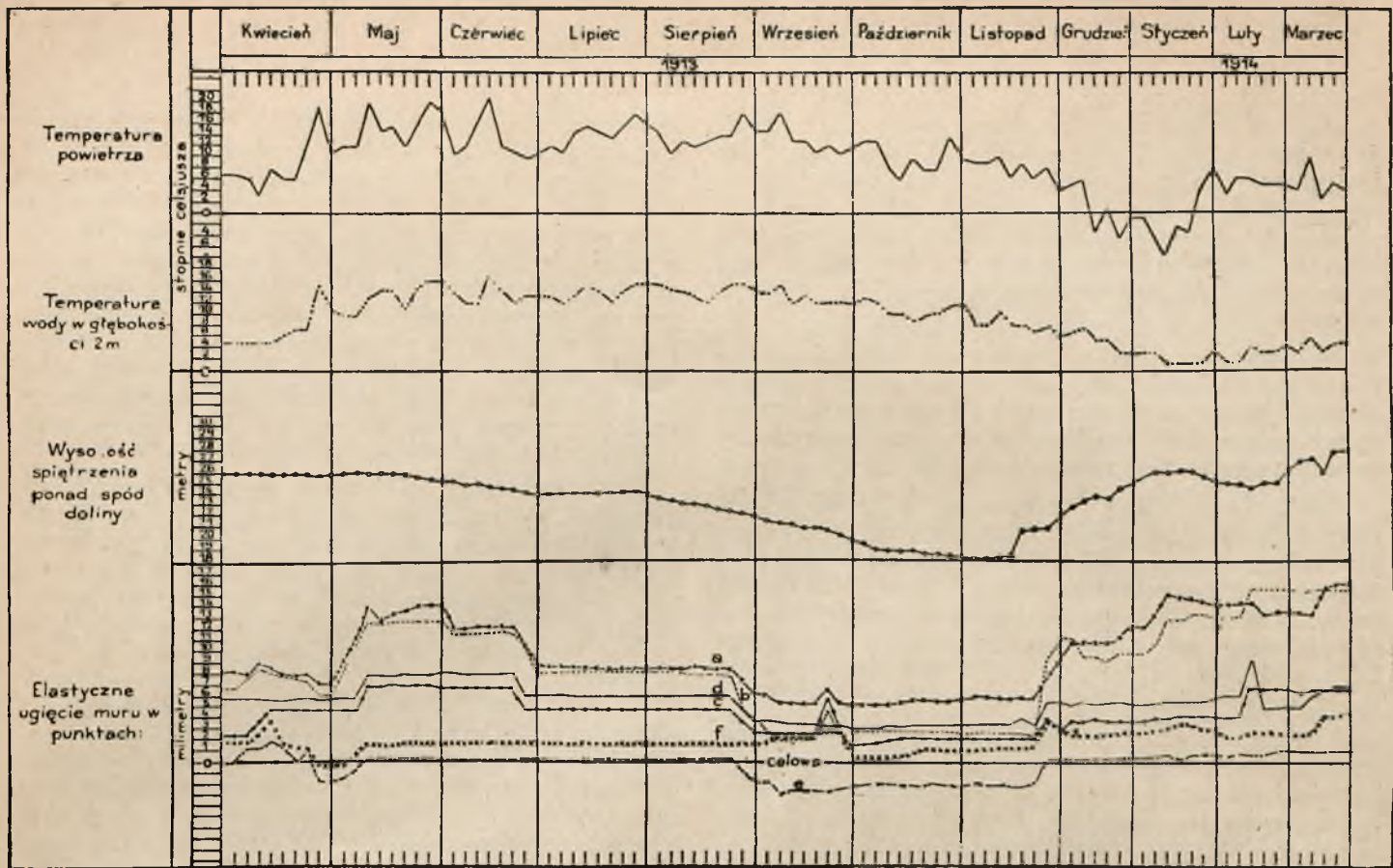
Rys. 7.

ło zastąpienie dwóch libel rurkowych przez jedną libelę pudełkową.

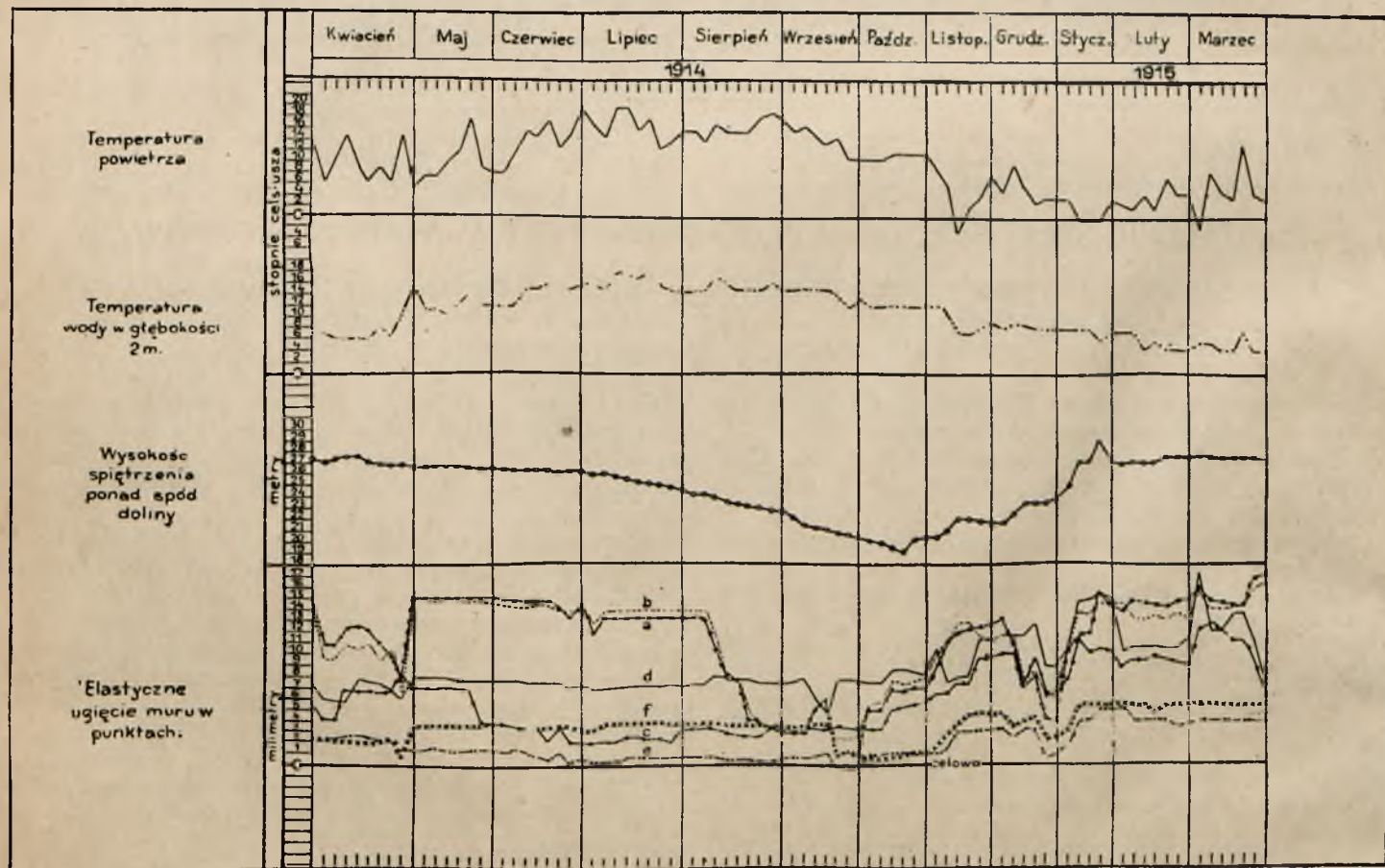
Użycie do obserwacji instrumentu niwelacyjnego, który z natury swej budowy posiada dość ograniczony ruch lunety w płaszczyźnie pionowej, wymagało umieszczenia skrajnych stanowisk na mniej więcej tym samym poziomie jak stanowiska na przegrodzie. Wskutek tego przechodziła celowa dość nisko ponad murem przegrody, co przy nawet lekkim nagraniu go przez słońce powodowało silną a nader szkodliwą dla obserwacji wibrację powietrza.

Niedogodnościom tym zapobiega specjalny instrument celowniczy sporządzony przez poprzednio wspomnianą firmę Fennel dla przegrody dolinowej Möhne, który posiada te zalety, że lunetę jego o powiększeniu 40-krotnym, średnicy obiektywu 41 mm, a ogniskowej 435 mm, można obracać swobodnie w dość wielkich granicach w płaszczyźnie pionowej, czym pozwala się na wyższe, a zatem korzystniejsze umieszczenie stanowisk krańcowych. Ruch leniwy lunety powoduje śruba mikrometryczna podobnie jak w instrumentach uniwersalnych. Na osi obrotowej lunety umieszczono czułą libelę kontrolującą zachowanie płaszczyzny pionowej. Siatka posiada dwie nitki pionowe i jedną poziomą. Swoboda ruchu wyciągu okularowego jest stosunkowo większą, niż przy zwykłych lunetach, a to z powodu znacznych różnic w odległościach celów przedstawionych na rys. 6.

Dodać należy, że umieszczenie powyższego instrumentu na stanowiskach leżących znacznie wyżej niż korona muru przegrody umożliwia ominięcie przeszkód, jakie dla celowej stawia balustrada lub inne ogrodzenie, które przeważnie istnieją przy podobnych budowach. Przy przegrodzie Krespy, której korona stanowi drogę komunikacyjną, tworzy tą przeszkodę wysoki parkan, wystawiony z polecenia władz rządowych na całej długości w środku muru, celem skierowania ruchu na stronę nieprzytykającą do zbiornika wodnego.

Rys. 8.

Rys. 9.

Niechaj mi będzie wolno na tym miejscu zaznaczyć, że podanie adresu firmy zagranicznej, która posiada te instrumenty na składzie nie ma na celu żadnej reklamy, powoduje mną chęć wskazania krajowym firmom łatwo dostępnego wzoru, który pozwoli na wykonanie zamówień z chwilą zapotrzebowania. Życzę sobie należy, aby to zapotrzebowanie zaszło możliwie jak najrychlej.

Wyczerpawszy na tym przegląd dotyczący dziedziny prac mierniczych, sądzę, że niepozabawionym wartości będzie zamieszczenie wykresów przedstawiających na rys. 8 i 9 wielkości elastycznego ugięcia się muru przegrody Krespv w latach 1913 i 1914.

Sześć różnych linii powyższego wykresu podaje nam wielkość elastycznego ugięcia się muru przegrody, zmierzonego w punktach *a* do *f* w odniesieniu do położenia zerowego (obojętnego) przed spiętrzeniem wody. Inne trzy linie przedstawiają zmianę temperatury powietrza i wody zbiornika mierzona w głębokości 2,0 m pod zwierciadłem, tudzież wysokość spiętrzenia wody ponad spód doliny.

Porównanie linii ugięcia z linią wysokości stanu wody okazuje, że głównym powodem ruchu przegrody jest ciśnienie wody zależne od wysokości spiętrzenia. Wychylenie to dochodzi przy punktach *a* i *b* do 17 mm w kierunku zewnętrznym i powoduje splaszczanie łuku przegrody. Zmniejsza się ono przy punktach *c*, *d*, a dochodzi do minimum przy punktach *e*, *f*, leżących niedaleko końca skrzydeł przegrody.

Rozpatrując wpływ temperatury musimy sobie zdać sprawę, że nawet bardzo silne działanie promieni słonecznych nie wywołuje zaraz dostrzegalnych zmian

wobec wielkiej masy muru, który tylko stopniowo i wolno poddaje się skutkom nagrzania. Skutki te będą większe od strony zewnętrznej niż wewnętrznej, gdyż woda ogrzewa się znacznie wolniej. W każdym razie musi nagrzanie w myśl reguł fizyki spowodować wydłużanie się muru przegrody, które wobec sztywnego oparcia skrzydeł o stałe zbocza doliny powoduje zmianę pierwotnego łuku, przesuując środkowe punkty przegrody *a—b* na zewnątrz, a zatem w kierunku zgodnym z kierunkiem ciśnienia wody, podczas gdy przy punktach skrajnych działanie to powinno iść we wprost przeciwnym kierunku, a zatem przeciwdziałać temu ciśnieniu.

Przy uważnym porównaniu poszczególnych linii zauważyć można, że zmiana temperatury nie pozostaje bez wpływu na zachowanie się muru przegrody i przeciwdziała czasem ciśnieniu wody. Wpływ ten sprawdzić można tym łatwiej, że zewnętrzna strona przegrody Krespy zwrócona jest na południe, a tym samym wystawiona na najsilniejsze działanie promieni słońca.

Zapatorywanie to potwierdzają w zupełności poczynione spostrzeżenia, a w szczególności z końca września 1913, gdzie pomimo stałego obniżenia się ciśnienia wody, zauważyć można wzmożone wychylenie na zewnątrz w środku przegrody, a cofnięcie się punktu *e* w przeciwnym kierunku i to nawet poza położenie pierwotne. Odwrotny skutek wywołuje trwale obniżenie się muru. Widocznym jest to w dniu 1 stycznia 1915 r., gdzie pomimo znacznego podniesienia się zwierciadła wody nastąpiło zmniejszenie się wychylenia. Wychylenia te zmniejszają się znacznie już od połowy grudnia jako skutek spadku temperatury.

STEFAN SMOLSKI

Kierownik Oddziału Pomiarów Rolnych

USTALENIE STAREGO STANU POSIADANIA PRZY SCALANIU GRUNTÓW.

(c. d.)

C. SPORZĄDZENIE DOWODÓW STAREGO STANU POSIADANIA.

Wskazówki co do dowodów starego stanu posiadania znajdujemy w p.h art. 28, w §§ 42, 46 i 52, w wyjaśnieniach zamieszczonych w broszurze „Wzory rejestrów”, podanej przy piśmie M.R.R. z dn. 23.V.1930 r., Nr 460 T, i w piśmie okólnym M.R. i R.R. z dn. 31.V.1933 r., Nr T. II—17.

Wymagane są następujące dowody starego stanu posiadania:

a) plan klasyfikacyjny (p.h art. 28, p.e § 42 cz. 5 art. 29, p. 10 § 48);

b) ogólny rejestr pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem (p.h art. 28, p.c § 42) i

c) rejestr szczegółowy pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem oraz wykaz starego stanu (tytułów) posiadania (p.h art. 28, p.d § 42, § 46, § 51, § 52).

Oddzielne dowody pomiarowe.

W momencie przystąpienia do układania szczegółowego rejestru pomiarowo - szacunkowego przed

scaleniem musimy ostatecznie rozstrzygnąć kwestię, jakie grunty scalane będą przedmiotem oddzielnych dowodów pomiarowych.

Zgodnie z art. 46 wykazy stanu (tytułów) posiadania, a więc i wszystkie dowody pomiarowe (rejestry pomiarowo - szacunkowe przed scaleniem i po scaleniu, rejestry pomiarowe, ostateczne plany) mierniczy sporządza na każdą jednostkę administracyjną oddzielnie.

Sporządzanie oddzielnych dowodów na każdą najniższą jednostkę administracyjną lub jej część znajduje uzasadnienie w całym postępowaniu scaleniowym, nawiązanym pod względem formalno - prawnym do najniższej jednostki administracyjnej, oraz znajdowało swe uzasadnienie w życiu praktycznym, albowiem przed wejściem w życie ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie samorządu terytorialnego, t. zw. u s t a w y s a m o r z ą d o w e j, (Dz.U.R.P. Nr. 35, poz. 294) jednostka administracyjna stanowiła historyczny twór, scementowany wspólnymi prawami i interesami.

Nieco inaczej sprawa przedstawia się obecnie, kie-

dły ustawa samorządowa skasowała gromadę stanowiącą i wprowadziła na jej miejsce — jako najniższą jednostkę administracyjną — gromadę wszechstanową, składającą się z jednej, względnie dwóch i więcej, miejscowości (wieś, kolonia, folwark itp.).

W myśl literalnego brzmienia § 46 oddzielne dowody pomiarowe w zasadzie należy sporządzać obecnie na każdą gromadę jako na najniższą jednostkę administracyjną: tak należy bezwzględnie robić we wszystkich tych przypadkach, kiedy nowa jednostka administracyjna (gromada) obejmuje jedną miejscowość lub jej część, albo kiedy składa się z dwóch i więcej miejscowości połączonych ze sobą poza wspólnotą administracyjną jeszcze i wspólnotą gospodarczą lub terytorialną (znaczna wzajemna zewnętrzna szachownica gruntów, a szczególnie osiedli, bezpośrednia terytorialna łączność osiedli, wspólna tabela likwidacyjna, akt nadawczy lub akt kupna - sprzedaży itp.).

Jednak we wszystkich tych przypadkach, kiedy nowa jednostka administracyjna (gromada) obejmuje dwie lub więcej miejscowości (dwie wsie, wieś i majątek itp.) powiązane wyłącznie tylko wspólnotą administracyjną, należy, zdaniem moim, sporządzać oddzielne dowody na każdą miejscowość: osiągniemy w ten sposób większą przejrzystość w ujęciu i znaczne ułatwienie w korzystaniu z dowodów pomiarowych, jednocześnie nie naruszamy obowiązującego przepisu, albowiem § 46 należy raczej interpretować, jako zabraniający łączenia we wspólnych dowodach pomiarowych dwóch i więcej jednostek administracyjnych, nie zaś sporządzania oddzielnych dowodów pomiarowych na poszczególne składowe części jednostki administracyjnej (poszczególne miejscowości).

W myśl powyższego należy sporządzać oddzielne dowody pomiarowe między innymi na następujące poszczególne części jednostek administracyjnych:

1) na grunty majątków państwowych z wyjątkiem tych przypadków, gdy przeznaczone one są na upełnorolnienie drobnych scalanych gospodarstw lub użyteczność publiczną (na szkołę, dom ludowy, kościół itp.);

2) na lasy państwowe, grunty kolejowe i grunty innych przedsiębiorstw państwowych — oddzielnie na grunty każdego przedsiębiorstwa;

3) na grunty zwane w ustawie scaleniowej „dobrami ziemskimi“, „obszarem dworskim“ we wszystkich tych przypadkach, kiedy właściciel tych dóbr (majątku ziemskiego, folwarku) nie bierze udziału w wyborach rady uczestników scalenia (art. art. 19 i 20), a sam osobiście lub przez swego przedstawiciela reprezentuje przy scalaniu swe interesy majątkowe, chyba że, jak poprzednio, grunty te zostały włączone do scalenia w celu upełnorolnienia lub z przeznaczeniem na użyteczność publiczną;

4) na część jednostki administracyjnej (część gromady), o ile tylko część, a nie cała jednostka, została objęta obszarem scalenia.

Wchodzą tu między innymi wszystkie przypadki włączenia do obszaru scalenia gruntów sąsiednich jednostek administracyjnych w celu sprostowania granic lub zniesienia enklaw, i to niezależnie od wielkości obszaru tych gruntów; natomiast nie wchodzą tu przypadki włączenia do obszaru scalenia z sąsiedniej jed-

nostki administracyjnej gruntów należących do uczestników scalenia scalanych wsi, będących w sąsiedniej jednostce „różniczanami“, grunty bowiem „różniczan“ należy w tym przypadku wykazywać w dowodach według przynależności administracyjnej „różniczan“ ze wzrózniczkowaniem ich jedynie według nomenklatur prawnych.

Grunty wymienione w pp. 1, 2 i 3 winny być w postępowaniu technicznym ujęte, jak został ujęty majątek prywatny Gaj we wzorach rejestrów (załącznik do pisma b. Ministerstwa Reform Rolnych Nr 460/T z dn. 23.V 1930 r.).

W dokumentach i aktach postępowania scaleniowego przy wyszczególnianiu scalanych gruntów oraz określaniu ich położenia należy podawać nie tylko nazwę gromady, lecz i nazwę miejscowości (wieś, majątek, kolonia itp.), to samo dotyczy tytułów dowodów pomiarowych (rejestrów, planów itp.).

Plan klasyfikacyjny.

Plan klasyfikacyjny sporządzany jest jako odrys z pierworysu na kalce płóciennej, a więc nie może być odrysem z jakiegokolwiek bądź innego dokumentu pomiarowego, ani też nie może być sporządzony w innej skali, aniżeli pierworys.

Plan klasyfikacyjny winien zawierać: tytuł, przejrzyste zebranie sekcji, wykaz powierzchni ogólnej, opis gruntów przyległych, tabelę klas według użytków, znaki konwencjonalne lub wykaz kolorów, skalę oraz odnośne podpisy.

Na planie klasyfikacyjnym granice zewnętrzne winny być podkolorowane, drogi zaś i rowy zakolorowane; również winny być podkolorowane obwódki granice użytków kolorem dla danego użytku właściwym lub oznaczone znakami konwencjonalnymi, przy czym oznaczenie użytków znakami konwencjonalnymi będzie bardziej celowe, gdyż pozwoli na łatwiejsze wkreślenie przyszłego projektu scalenia oraz, po wkreśleniu projektu, pozwoli na całkowite zakolorowanie użytków, co w znacznej mierze ułatwia orientację w opracowanym projekcie scalenia. Granic gruntów poszczególnych jednostek prawnych na planie klasyfikacyjnym, jak to niektórzy czynią, oznaczać nie należy, a to dla uniknięcia zbytecznego zaciemnienia planu; ponadto dla ułatwienia orientacji należy wypisywać nazwy uroczysk.

Na planie klasyfikacyjnym (i na pierworysie) należy wypisywać na poszczególnych konturach klasyfikacyjnych między innymi i względną jednostkę wartościową (1 ha) danego konturu (liczbami arabskimi).

Wszystkie liczbowe cechy konturu klasyfikacyjnego na planie klasyfikacyjnym i pierworysie mogłyby mieć następującą zwartą formę: $\frac{2 - III - 40}{2.2925}$

gdzie w liczniku pierwsza liczba jest Nr konturu, druga — oznacza klasę, trzecia — względną jednostkę wartościową (1 ha), mianownik zaś oznacza powierzchnię konturu.

O ileby kontury klasyfikacyjne były tak małe, że na planie klasyfikacyjnym (pierworysie) nie byłoby wystarczającego miejsca dla wypisania wszystkich liczbowych cech konturu, możnaby było niektóre z tych cech opuścić, w takiej kolejności: powierzchnię

konturu, klasę, względną wartość jednostki; koniecznym jest wszakże wypisanie Nr konturu, jako odsyłacza do ogólnego rejestru pomiarowo - szacunkowego. Kontury klasyfikacyjne można byłoby, uważam, wykreślać linią ciągłą, co ułatwiłoby pracę, a nawet wpłynęłoby dodatnio na jej dokładność.

Plan klasyfikacyjny może być sporządzony z przekroczeniem przepisów o wymiarach sekcji.

Wszelkie skrobania na planie klasyfikacyjnym zarówno linii klasyfikacyjnych, jak i liczbowych danych, jest niedopuszczalne: należy linie i liczby mylnie wykreślone i napisane przekreślić i omówić stwierdzając fakt ten podpisami komisji klasyfikacyjnej.

Plan klasyfikacyjny należy możliwie oszczędzać (nie gnieść go i nie łamać, nie mazać i nie moczyć), celem umożliwienia późniejszego wykreślenia na nim opracowanego projektu (p.e § 42).

Rejestr ogólny.

Rejestr ogólny jest załącznikiem do planu klasyfikacyjnego i winien być z nim zgodny.

Rejestr ogólny układa się dla całego obszaru scalenia, w zasadzie bez zróżniczkowania wchodzących w skład obszaru scalenia jednostek administracyjnych lub nomenklatur prawnych, jest to jakby symbolem jednolitości i ciągłości klasyfikacji i szacunku gruntów na całym obszarze.

Wszakże, o ile w skład obszaru scalenia wchodziły grunty scalane bez pomiaru indywidualnego stanu posiadania, — wskazane jest zróżniczkowanie tych gruntów według grup o jednolitych zasadach ustalania starego stanu posiadania, przez kolejne zapodanie konturów klasyfikacyjnych każdej grupy lub, gdyby to nie dało się zrobić bez szkody dla przejrzystości rejestru, przez umieszczenie na końcu tegoż rejestru ogólnego zestawienia gruntów według grup o jednolitych zasadach ustalania starego stanu posiadania. Da to możliwość bezpośredniego przejścia od rejestru ogólnego do szczegółowego.

Wszystkie liczby rejestru należałoby zaokrąglić: powierzchniowe, jeśli nie do ara, to przynajmniej do 10 m², i wartościowe — jeśli nie do jedności, to przynajmniej do jednego dziesiątego znaku. Dałoby to znaczne zmniejszenie pracy bez widocznego wpływu na dokładność.

Nie należy zapominać, że plan klasyfikacyjny i ogólny rejestr, jako załącznik do tegoż planu, winny być podpisane przez komisarza ziemskiego, jeśli komisarz ziemski przewodniczył komisji, przez mierniczego prowadzącego scalenie w każdym przypadku oraz przez członków komisji klasyfikacyjnej i biorących udział w klasyfikacji z głosem doradczym — osoby te stwierdzają swoimi podpisami i d e n t y c z n o ś ć wykazanych w ogólnym rejestrze, na planie klasyfikacyjnym i protokóle klasyfikacyjnym konturów klasyfikacyjnych i wykazanych klas gruntu (§ 48 p. 10 oraz pismo okólne M.R.R. Na 386-ScR z dn. 27.VIII 1932 r.), o czym winien być uczyniony na tych dowodach odnośny napis, np:

„My niżej podpisani członkowie Komisji Klasyfikacyjnej niniejszym stwierdzamy ponowne odczytanie nam protokołu klasyfikacyjnego z dnia jako też stwierdzamy identyczność wykazanych w

ogólnym rejestrze, planie klasyfikacyjnym i odczytanym protokóle klasyfikacyjnym konturów klasyfikacyjnych oraz wykazanych tam klas gruntu.

Miejscowość, dnia

Podpisy (przewodniczącego, członków komisji, specjalnych rzeczoznawców, rady scalenkowej itp.).

Ponadto mierniczy prowadzący scalenie powinien podpisać te dokumenty, jako mierniczy je sporządzający.

Wszelkie poprawki, przekreślenia itp. winny być omówione w miejscu położonym bezpośrednio przed odnośnym napisem.

O ile zajdzie potrzeba dokonania poprawek, przekreśleń itp. już po podpisaniu dokumentu przez komisję klasyfikacyjną, a przed zatwierdzeniem starego stanu posiadania, to uczynić je można tylko pod warunkiem niedwuznacznego stwierdzenia omówień ponownymi podpisami komisji klasyfikacyjnej.

Rejestr szczegółowy pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem.

Rejestr ten w obecnej formie jest jednym z najważniejszych dokumentów formalno - prawnych w postępowaniu scalenkowym, gdyż stanowi podwalinę nowego stanu posiadania, i zarazem — rezultatem mozolnej pracy mierniczego nad ustaleniem tytułów własności i posiadania.

Wprawdzie w myśl art. 3 ustawy z dnia 21.III 1931 r. o dowodach prawa własności do gruntów scalongich (Dz.U.R.P. Nr 39, poz. 340) podstawą do regulacji hipoteki scalongich gospodarstw jest orzeczenie zatwierdzające projekt scalenia, łącznie z odnośnymi dowodami pomiarowymi, tj. planem nowego stanu posiadania i rejestrem pomiarowym, de facto jednak, jeśli chodzi o tytuły własności i posiadania, podstawą tą jest niewątpliwie szczegółowy rejestr pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem z niego bowiem są wpisywane do rejestru po scaleniu tytuły własności i posiadania.

Nie należy zapominać, że rejestr szczegółowy w obecnej swej formie (patrz wymienione na wstępie pismo okólne z dn. 31.V 1933 r.) nie jest wyłącznie dokumentem technicznym, lecz łączy w sobie dokumenty przewidziane w p.h art. 28, tj.: szczegółowy rejestr pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem (p.d § 42, § 46 cz. 2, § 52 cz. 1 p.b), wykaz stanu (tytułów) posiadania (§ 46 cz. 1, § 51 cz. 1, § 52 cz. 2 p.a), listę oświadczeń uczestników scalenia o ustosunkowaniu się ich do okazanych wykazów stanu posiadania (art. 28 p.i, § 47), listę rzeczywistych właścicieli gruntów (art. 30 p. b, § 51 cz. 2), listę osób uprawnionych do głosowania na zebraniu uczestników scalenia (art. 20 cz. 4 i 5 oraz zdanie końcowe art. 19 cz. 1).

A więc szczegółowy rejestr pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem powinien zawierać wszystkie dane wymagane przepisami dla wyżej wymienionych dokumentów, które zastępuje, wszystkie kolumny rejestru winny być starannie i zgodnie z prawnym i faktycznym stanem wypełnione, pozycje zaś liczbowe winny być starannie i prawidłowo (bez błędów arytmetycznych) zbilansowane.

W rozumieniu art. 52 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępo-

waniu administracyjnym (Dz.U.R.P. poz 341) rejestr ten, po jego prawomocnym zatwierdzeniu, staje się dokumentem publicznym, jasną więc rzeczą jest, że powinien być sporządzony pod względem merytorycznym i formalnym bez zarzutu i nie powinien wzbudzać wątpliwości co do treści, a zatem rejestr winien być pisany czytelnie bez nieprzewidzianych przepisami i wzorami skrótów, wszelkie skrobania i wywabiania są niedopuszczalne, wszelkie przekreślenia, poprawki, dopiski winny być dokładnie omówione na końcu rejestru i poświadczone podpisem mierniczego z wystawieniem daty uskutecznienia omówień.

W prawomocnie zatwierdzonych dokumentach starego stanu posiadania poprawki i zmiany mogą być uskutecznione jedynie w wyniku prawem przewidzianej decyzji władz i z powołaniem się na tę decyzję.

O ileby doszło do zmian w prawomocnie zatwierdzonym starym stanie posiadania na podstawie dokumentów miarodajnych do przeniesienia prawa własności majątków nieruchomości, lub na podstawie ugód przed starostą (komisarzem ziemskim) sporządzonych i należycie zatwierdzonych, albo na skutek śmierci uczestnika scalenia, stwierdzonej metryką śmierci, to — na żądanie zainteresowanych i po należytych ustaleniach ich praw — należy w uwadze do odnośnej pozycji rejestru uczynić podpisaną przez mierniczego i zaopatrzoną datą podpisu adnotację o dokonanych zmianach z powołaniem się na odnośny dokument prawny, zmiany zaś, o ile dotyczą wartości i powierzchni, wykazać w dodatkowym rejestrze zmian: posłużyć to za podstawę do uwzględnienia zmian w nowym stanie posiadania; przy tym do akt postępowania scaleniowego należy bezwzględnie dołączyć w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie odnośny dokument i następnie snowodowane tym dokumentem zmiany omówić w orzeczeniu zatwierdzającym projekt scalenia. Adnotacja w uwadze rejestru winna być podpisana przez mierniczego pełnym podpisem i zaopatrzona datą jej uskutecznienia.

Czasami zachodzi konieczność dokonania znaczniejszych zmian i przeróbek w szczegółowym rejestrze pomiarowo - szacunkowym przed scaleniem, wprawdzie jeszcze nie zatwierdzonym, lecz już całkowicie ułożonym, zmian jednak nie tak znacznych, żeby zachodziła konieczność przepisania tych rejestrów. Wówczas można sporządzić dodatkowy rejestr zmian, jako załącznik do zasadniczego rejestru, na całe gospodarstwo zmianami objęte, skreślając jednocześnie w zasadniczym rejestrze to gospodarstwo i czyniąc w uwagach rejestru odnośną adnotację.

Wzory adnotacji w uwagach rejestru mogłyby być następujące:

1) Gospodarstwo niniejsze Nr 7 zostało podzielone na 2 gosp. Nr 7a i 7b, zapisane w dodatkowym rejestrze zmian pod pozycją Nr Nr 1 i 2; podstawa — prawomocne orzeczenie Starosty Powiatowego w..... z dn. zatwierdzające umowę (ugodę) o wyjściu ze współwłasności (Data, podpis mierniczego).

2) Gospodarstwo niniejsze Nr 8 zostało podzielone na 3 gosp. Nr Nr 8a, 8b, 8c zapisane w dodatkowym rejestrze zmian pod poz. Nr Nr 3, 4 i 5; podstawa — prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w..... z dnia Nr (Data, podpis mierniczego).

3) Gospodarstwo niniejsze Nr 9 zostało na tym miejscu skreślone i jest zapisane w dodatkowym rejestrze zmian pod pozycją Nr 6.
(Data, podpis mierniczego).

Szczegółowe rejestry pomiarowo - szacunkowe należy układać dla każdej jednostki administracyjnej (miejscowości) z uwzględnieniem wyżej podanych uwag w rozdziale „Oddzielne dowody pomiarowe” — na grunty granicami jednostki objęte.

W przypadkach, kiedy grunty poszczególnych wchodzących w skład obszaru scalenia jednostek administracyjnych w terenie granic nie posiadają lub granice swe utraciły, podział gruntów według poszczególnych rejestrów pomiarowo - szacunkowych dokonywa się na podstawie przynależności uczestników scalenia do tej lub innej jednostki (według miejsca ich zamieszkania), w tym przypadku każdy uczestnik scalenia będzie figurował tylko w jednym rejestrze (dla jego miejsca zamieszkania właściwym).

Nie należy zapominać o konieczności dołączania do rejestru (najlepiej przez zbroszowanie we wspólnym zeszytcie) „Protokółów wyjaśnień w sprawie skarg i oświadczeń uczestników scalenia zgłoszonych na ustalenie starego stanu posiadania”, jako załączników do rejestru (patrz wyżej cytowane pismo okólne z dn. 31.V.1933 r. pp. 2 i 3).

Nr Nr gospodarstw.

Uchodzą uwagi niektórych mierniczych przepisy o numerowaniu gospodarstw przy scalaniu gruntów, a jednak należyta, konsekwentna i racjonalnie przeprowadzona numeracja gospodarstw ma pierwszorzędne znaczenie w organizacji pracy pomiarowej i w przejrzystości postępowania scaleniowego.

Gospodarstwem w postępowaniu scaleniowym nazywamy wszystkie położone na obszarze scalenia grunty jednego i tego samego posiadacza (współposiadaczy) wyodrębnione z gruntów pozostałych posiadaczy (współposiadaczy) i wykazane w rejestrze w postaci samodzielnej lub samodzielnych (przy położeniu gruntów gospodarstw w 2-ch i więcej jednostkach administracyjnych) pozycji.

Pojęcie gospodarstw często identyfikujemy z pojęciem uczestnika scalenia, tak np. w wyjaśnieniach do wzorów rejestrów znajdujemy przepis: „w rubryce 2 rejestru wykazuje się Nr Nr gospodarstw, przy czym każdy uczestnik scalenia w rejestrach przed scaleniem posiada tylko jeden Nr (ogólna kolejna numeracja gospodarstw na całym obszarze scalenia).

Gospodarstwa (uczestnicy scalenia) zgodnie z obowiązującymi wzorami rejestrów otrzymują następującą numerację:

1) kolejną numerację gospodarstw (uczestników scalenia) na całym obszarze scalenia, niezależnie od ilości jednostek administracyjnych; numerację tę wykazujemy w rubryce 2 rejestru szczegółowego (rejestrów szczegółowych) przed scaleniem oraz na działkach starego stanu posiadania (na pierworysie, notatkach pomiarowych itp.);

2) porządkową numerację w rubryce 1-ej rejestrów pomiarowo - szacunkowych przed scaleniem, dla każdego rejestru poczynając od 1-go; numeracja ta

nie potrzebuje być identyczna z numeracją wymienioną w p. 1 niniejszego;

3) porządkową numerację w rubryce 1-ej rejestrów przejściowych dla każdego rejestru poczynając od 1-go; numeracja ta daje początek numeracji gospodarstw (uczestników scalenia) stanu poscaleniowego i winna być utrzymana w rejestrach pomiarowo - szacunkowych po scaleniu i pomiarowych oraz na działkach nowego stanu posiadania (na pierworysie, planie projektu, notatkach wniesienia projektu na grunt); numeracja ta nie potrzebuje być identyczna z numeracją wykazaną w pp. 1-ym i 2-m niniejszego;

4) poza tym wszystkie rejestry oraz skorowidz alfabetyczny zawierają początkowe rubryki dowiązania jednych rejestrów do drugich, których wypełnienie nie nastręcza trudności, wymaga li tylko pewnej uwagi ze strony mierniczego.

W przypadkach mniej skomplikowanych można byłoby rejestry przejściowe, a co za tym idzie i rejestry poscaleniowe, układać w alfabetycznej kolejności, wówczas zbyteczny byłby skorowidz alfabetyczny.

D. OGŁOSZENIE I ZATWIERDZENIE STAREGO STANU POSIADANIA.

Czynności z art. 28 p. i.

Ogłoszenie starego stanu posiadania zainteresowanym (p. i art. 28 oraz § 47) ma na celu ostatnią próbę zmuszenia uczestników scalenia do zastanowienia się jeszcze bądź co bądź w porę nad prawidłowością i dokładnością wykonania wykazów stanu posiadania i szacunku należących do nich gruntów w momencie, kiedy mierniczy stan ten według swej najlepszej wiedzy i sumienia opracował i przygotował do zatwierdzenia. Jako środek zmuszający zainteresowanych do zastanowienia się nad prawidłowością i dokładnością tego stanu ma posłużyć protokółarne ustalenie przez mierniczego opinii każdego uczestnika scalenia w powyższych kwestiach zarówno na zebraniu ogólnym, jak i w ciągu następnych 7-miu dni przeznaczonych na przeglądanie rejestrów i planu klasyfikacyjnego (§ 47 i P. O. M. R. R. Nr. 3814/Sc z dn. 9.XII.1930 r. Dz. Urz. z r. 1931, Nr. 2, str. 27).

Mierniczy okazując uczestnikom scalenia stary stan posiadania powinien skrupulatnie wy badać i wynotować w przewidzianej do tego rubryce 32 rejestru szczegółowego oświadczenia uczestników scalenia dotyczące starego stanu posiadania i klasyfikacji, wypisując przed położeniem podpisu uczestnika scalenia: „NN zadowolony“ lub „NN niezadowolony“. O ile uczestnik scalenia złoży na stary stan skargę, mierniczy w rubryce 33 szczegółowego rejestru czyni ponadto odsyłacz: „Patrz protokół wyjaśnień poz.....“, i treść skargi szczegółowo zapisuje do „Protokołu wyjaśnień w sprawie skarg i oświadczeń uczestników scalenia zgłoszonych na ustalenie starego stanu posiadania“. Zgodnie z poleceniem ministerstwa w protokóle tym zamieszczają na powyższą skargę swe wyjaśnienia mierniczy prowadzący scalenie, mierniczy inspekcyjny i komisarz ziemski.

Nie potrzebują podkreślać, że przy ustalaniu wy-

żej wymienionej opinii uczestnicy scalenia nie powinni być niczym krępowani w wypowiedaniu swych uwag, spostrzeżeń i skarg, gdyż jeszcze w ostatniej chwili udaje się ewentualne niedokładności lub przeoczenia poprawić i uzupełnić.

Nie potrzebują również podkreślać, że rejestr szczegółowy w momencie dokonywania czynności z art. 28 p. i winien być ułożony w ostatecznej formie.

Czynności z art. 30.

Art. 30 nakłada na komisarza ziemskiego bardzo odpowiedzialną funkcję: stwierdzenia, czy wszystkie dotychczasowe czynności mierniczego zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami. O ile komisarz ziemski nie brał żywszego udziału w ustalaniu tytułów własności i posiadania, winien nie ograniczać się w czynnościach swych tylko do skrupulatnego sprawdzenia dokumentów pod względem formalnym i wysłuchania skarg na czynności mierniczego, powinien zaś wejrzeć w meritum sprawy: zbadać, jakie zasady mierniczy stosował przy ustalaniu tytułów własności i posiadania, oraz zastanowić się, czy zasady te są słuszne i odpowiadają przepisom prawa.

Poza skrupulatnym sprawdzeniem szczegółowego rejestru pomiarowo - szacunkowego przed scaleniem, a przede wszystkim pozycji wyszczególnionych w kolumnach 3, 4 i od 29 do końca, komisarze ziemscy winni zbadać, czy ustalenie granic zostało dokonane zgodnie z wymogami formalno - prawnymi, albowiem zatwierdzając stary stan posiadania tym samym zatwierdzamy i zewnętrzne granice obszaru scalenia i to bez udziału w procedurze zatwierdzenia zainteresowanych właścicieli gruntów przyległych, a przecież zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 9 marca 1934 r. o ustalaniu granic nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolnego (Dz. U. R. P., poz. 199) „prawomocne orzeczenia właściwych władz wydawane w wyniku przebudowy ustroju rolnego, a dotyczące nieruchomości ziemskich, których granice zewnętrzne zostały ustalone w toku tej przebudowy, mają co do ustalenia tych granic moc wyroków sądowych“.

Konieczność skrupulatnego sprawdzenia czynności formalno - prawnych, rozumie się, nie może przysłonić obowiązku komisarza ziemskiego sprawdzenia klasyfikacji i szacunku gruntów, o ile w czasie właściwym czynności te nie były sprawdzane.

Zachodzi pytanie, czy komisarz ziemski, dokonywając czynności z art. 30, powinien odczytać uczestnikom scalenia szczegółowy rejestr pomiarowo - szacunkowy przed scaleniem, mimo odczytania rejestru tego przez mierniczego przy czynnościach z p. i art. 28?. Uważam, że tak: powtórne bowiem odczytanie rejestru nie tylko jeszcze raz zwróci uwagę zainteresowanych na ustalony stary stan posiadania, lecz pozwoli komisarzowi ziemskiemu samemu grutownie i szczegółowo zaznajomić się z ułożonym rejestrem (wykazem) starego stanu posiadania pod względem merytorycznym i formalnym, a zauważone uchybienia poprawić i uzupełnić. Odczytując rejestr komisarz ziemski w szczególności winien zwrócić uwagę na zawarte w rubrykach 32 i 33 rejestru oświadczenia uczestni-

ków, przede wszystkim na oświadczenia negatywne, mające swój dokładny wyraz w załączonym do rejestru „Protokóle wyjaśnień...”.

Z a t w i e r d z e n i e s t a r e g o s t a n u p o s i a d a n i a.

Zarówno czynności z art. 30, jak i zatwierdzenie starego stanu posiadania, winny możliwie odbywać się bezpośrednio po dokonaniu czynności z p. i art. 28, ze względu na następującą w tym okresie naturalną przerwę w pracy. Przerwa ta, jak i każda inna, jest dla dobra sprawy wysoce niepożądana.

Dla osiągnięcia tego celu mierniczy powinien wczasu powiadomić starostwo o terminie zakończenia czynności z p. i art. 28, by starostwo mogło bezpośrednio po zakończeniu tych czynności wyznaczyć następne.

Przepis art. 31 pod względem skutków proceduralnych dzieli zgłoszone w myśl p. e art. 30 skargi na dwie kategorie: a) na dotyczące wykazu starego stanu posiadania oraz wykazu szacunku gruntów i b) nie dotyczące tych wykazów. Skargi pierwszej kategorii powodują, jak wiadomo, przekazanie sprawy wojewódzkiej komisji ziemskiej, która rozstrzyga ostatecznie.

Otóż zachodzi pytanie, jaki wpływ na procedurę scaleniową wywierają skargi zgłoszone mierniczemu do „Protokółu wyjaśnień...” przy dokonywaniu czyn-

ności z art. 28, p. i? Uważam, że o ile skargi dotyczące wykazu starego stanu posiadania oraz wykazu szacunku gruntów nie zostały przez zainteresowanych odwołane podczas wykonywania czynności z art. 30 (nawet w przypadku braku ustosunkowania się do złożonej skargi zainteresowanego z powodu nieobecności go przy czynnościach z art. 30), — to sprawa winna być przekazana wojewódzkiej komisji ziemskiej dla ostatecznego rozstrzygnięcia.

W razie konieczności rozpatrzenia ustalonego stanu posiadania przez wojewódzką komisję ziemską sprawa winna być nadsyłana do Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych niezwłocznie i w stanie całkowicie ukompletowanym, ze szczegółowymi wyjaśnieniami co do podniesionych zarzutów. Pozwoli to na możliwe rychle powzięcie decyzji.

Pozostaje może jeszcze zwrócić uwagę na celowość dokonania, w razie potrzeby, sprostowań orzeczeniem o zatwierdzeniu starego stanu posiadania pewnych niedokładności orzeczenia o wdrożeniu postępowania scaleniowego, np. co do nomenklatur prawnych, oraz na konieczność unikania przeciążenia orzeczenia (w okolicznościach sprawy) faktami zbędnymi i mało istotnymi, chociażby ze względu na przeciążenie pracą personelu scaleniowego.

Nie potrzebuję chyba podkreślać, że wszelkie wyjaśnienia i uzasadnienia oraz dane zamieszczone w orzeczeniu winny ściśle odpowiadać rzeczywistości, by nie obniżyć powagi orzecznictwa scaleniowego.

PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA

PRASA ZAGRANICZNA

Journal des Géomètres Experts

Nr. 12 — 1938 r.

Sprawozdanie z Międzynarodowego Kongresu odbytego w Rzymie w październiku 1938 r.

V Kongres międzynarodowy fotografometryczny w Rzymie 1938 r.

Pochodzenie zawodu — R. Danger. Odczyt ten autor wygłosił na Kongresie Międzynarodowej Federacji Mierniczych. Pochodzenie zawodu odniósł do kultury sumeryjskiej, której zawdzięczamy podział na 360°, rachubę czasu, początki pomiarów nieruchomości, irygację kraju. Następnie omawia autor egipskie zabytki miernicze, pomiary powierzchni, niwelację i przyrządy w tym państwie stosowane. Przypomina potem, że Józef biblijny wprowadził do Egiptu kataster, oparty na prawie, zgodnie z którym 1/5 produkcji każdej własności szła na rzecz faraona. Starożytność krystalizuje 3 ośrodki wiedzy mierniczej: szkołę Aleksandryjską wyrosłą na wiedzy sumeryjskiej, egipskiej i fenickiej, cywilizację grecką, która dała teorię geometrii, cywilizację etruską, zbliżoną w zakresie miernictwa do pojęć szkoły Aleksandryjskiej.

Dioptra i chorobata są plodem szkoły Aleksandryjskiej; za miłowanie do geometrii: „niech nie wchodzi tutaj, kto nie jest geometrą” (Platon), Meton, ustawiający gromon na agorze ateńskiej, Arystofanes, opisujący w swej komedii geometrę

urbanistę, Euklides, Pythagoras, Archimedes — charakteryzują dorobek kultury greckiej.

Cywilizacja etruska (wpływy fenicko-chaldejsko-egipskie) wprowadza miernictwo do rytuału religijnego. Osadzanie graniczników dokonywane przez augurów było ceremoniałem na cześć boga Terme, kończonym ucztą po wyrzeczeniu prośroctwa i przekleństwa, skierowanego przeciwko niszczycielom kamieni granicznych: „Dotykający czy przesuwający granicznik będzie skazany przez bogów, dom jego zniknie, wyginie jego rodzaj, ziemia jego wyjałowuje itd. itd.”

Dalej podaje autor rys historyczny miernictwa rzymskiego, przyrządy (groma lub grumna, lub czuma), prace agrimensorów, tworzenie obozów rzymskich. Przechodzi następnie do wpływów arabskich w średniowieczu, omawia renesans i rozwój miernictwa tej doby i następujących po niej czasów.

Nr. 1 z 1939 r.

W stuletnią rocznicę czasopisma mierniczego Francji.

Ekspercji artykuł z 4 numeru Journal-u z r. 1839 (przedruk).

Projekt ustawy o wykonywaniu zawodu mierniczego.

Rzut oka na aéro i terrofotogrametrię — R. Martin. W dalszym ciągu swej pracy autor omawia zastosowanie fotogrametrii do katastru w Belgii, Italii i Szwajcarii.

Z numeru dowiadujemy się o śmierci uczonego Maurice d'Ocague, profesora topografii, autora pracy pt. „Nomenclature géographique“.

Inż. St. Kluźniak.

Zeitschrift für Vermessungswesen.

Zeszyt 17 — 1938.

Kartografia w Austrii. — Nadradca Karol Milius. Omawiając materiał kartograficzny, którym rozporządzała monarchia austro-węgierska, autor stwierdza, że lepsza część tego materiału, tj. nowsze mapy w skali zasadniczej 1:25000, odnosiła się przeważnie do terytoriów wchodzących obecnie w skład państw sukcesyjnych. W związku z tym b. republika austriacka musiała niemal od podstaw rozpocząć prace w dziedzinie kartograficznej, rozporządzając przy tym bardzo skromnymi środkami materialnymi.

Obecnie zaledwie 1/8 część terytorium Austrii posiada nowoczesny materiał kartograficzny w skali zasadniczej 1:25000. Przy opracowaniu tego materiału stosowano częściowo najnowsze metody (terro- i aerofotogrametrię). Autor wyraża nadzieję, że w związku z przyłączeniem Austrii do Rzeszy nastąpi większe zrozumienie ważności prac kartograficznych i przyśpieszenie ich tempa. W artykule znajduje się wyszczególnienie wydawnictw austriackiego Instytutu Kartograficznego.

Przekształcenie współrzędnych. — Radca miernictwa K. Blass. Autor zajmuje się następującym zagadnieniem: dwa układy współrzędnych pokrywają częściowo ten sam obszar i posiadają wspólny punkt zerowy, lecz oparte są na różnych sieciach triangulacyjnych. Znając współrzędne niektórych punktów, w odniesieniu do obydwu układów i opierając się na różnicach współrzędnych tych punktów (zwanymi punktami dopasowania) w jednym i drugim układzie, przekształcić współrzędne dowolnego punktu z jednego układu na drugi. Ostateczne wzory wyrażają przyrosty współrzędnych przy przejściu z jednego układu do drugiego w funkcji różnic współrzędnych punktów dopasowania i elementów charakteryzujących położenie punktu przekształcanego w stosunku do punktów dopasowania. Te ostatnie elementy określa się graficznie.

Przekształcenie współrzędnych dwusąsiadujących odwzorowań Gaussa-Krügera z zastosowaniem dla terytorium Niemiec. — Dr. Wl. K. Hristow. Wypracowanie odnośnych wzorów i tabliczka podająca liczbowe wartości współczynników przekształcenia dla szerokości geograficznych 47°—55° co 30'.

Projektowanie powierzchni ze współrzędnych. — Refer. mierniczy G. Schulz. Rozwiązanie przy pomocy bezpośredniego rachunku współzależnymi zadaniami polegającego na odcięciu określonej powierzchni linią o kierunku równoległym do kierunku danego.

Zeszyt 18 — 1938 r.

Rozwinięcie skali odwzorowań Gaussa-Krügerowskiego, stereograficznego, Meklemburskiego i Dessauńskiego pod postacią szeregów potęgowych współrzędnych katastralnych. — Dr. Wl. K. Hristow.

Uwagi w sprawie wyrównania ciągów busolowych. — Henryk Jung. Autor uważa, że przy istnieniu warunków

$$m_s = \mu \sqrt{s}$$

$$m_b = \frac{\mu}{\sqrt{s}}$$

gdzie s długość boku, m_s średni błąd boku, m_b błąd średni kierunku (o mierze łukowej), μ dowolna stała, rozrzucenie odchyłki busolowego ciągu poligonowego proporcjonalnie do długości boków jest równoznaczne z wyrównaniem ciągu metodą najmniejszych kwadratów.

Dla ciągu jednokierunkowego współczynniki proporcjonalności podanych wzorów (μ) mogą być nawet różnymi, wazjemnie niezależnymi wielkościami.

Obliczenie wcięcia naprzód przy pomocy arytmometru podwójnego. — N. radca Kurt Lips. Metoda obliczenia wcięcia naprzód przy pomocy punktu pomocniczego, omówiona obszerniej w artykule recenzyjnym (*Przeгляд Mierniczy* Nr 1 — 1939 r.).

Miernictwo meklemburskie do r. 1933. — Dr. Wiedow.

W sprawie programu studiów i egzaminów dyplomowych dla studiujących miernictwo. — Dr. inż. H. Merckel. Uwagi w sprawie zmian w programach wyższych studiów mierniczych w Niemczech, wynikających z ujednostajnienia tych programów dla całego obszaru Rzeszy. Najcharakterystyczniejszymi zmianami są: 1) ograniczenie czasu studiów do 7 semestrów i czteromiesięcznej praktyki wakacyjnej, 2) skasowanie praktyki wstępnej, 3) ograniczenie czasu wykładów i ćwiczeń łącznie do 30 godzin tygodniowo.

Bibliografia, wiadomości urzędowe.

Zeszyt 19 — 1938 r.

Uwagi do historii twierdzenia Legendre'a. — P. Hauer. Przegląd różnych sposobów uzasadnienia znanego twierdzenia Legendre'a, dotyczącego równoważności trójkątów płaskich i trójkątów sferycznych o malej krzywiznie ze zredukowanymi wartościami kątów.

Skala odwzorowania Gaussa-Krügera. — Dr. W. K. Hristow. Wyrażenie wielkości skali odwzorowania Gaussa-Krügera w dowolnym punkcie w funkcji przyrostów szerokości i długości geograficznej pod postacią szeregu potęgowego.

Dla szerokości 47°—55° w podziałach co 30' podane wartości liczbowe współczynników szeregu.

Wzory przekształcające współrzędne Gaussa-Krügera na geograficzne i odwrotnie. — Dr. W. K. Hristow. Zgrupowanie odnośnych szeregów potęgowych.

Zamierzanie budynków w katastrze pruskim.

Radca miernictwa Ahrens.

Wiadomości urzędowe.

Zeszyt 20 — 1938 r.

Rozwinięcie szeregowe zbieżności południkowej rzutu Gaussa-Krügera. — Dr. W. K. Hristow. Wyprowadzenie wzorów, wyrażających zbieżność (konwersencję) południkową w rzucie Gaussa-Krügera. Rozwinięcia podane są zarówno w funkcji współrzędnych geograficznych, jako też i w funkcji współrzędnych Gaussa-Krügerowskich. Podano też wartości liczbowe współczynników rozwinięcia dla szerokości 47°—55° co 30'

Obliczenie długości łuku południkowego. — E. Hopfner. Parę sposobów obliczenia długości łuku południkowego.

W sprawie definicji elipsy błędu średniego. — A. Möhle.

Wykorzystanie danych szacunku gruntów. — Dr Rösch.

Bibliografia, wiadomości urzędowe. *Inż. St. Hausbrandt.*

Geodezist.

Nr 10 — październik 1938 r.

Więcej uwagi pracom kameralnym — S. S.

Rzut Czebyszewa dla Związku Sowieckiego — A. Dinczenko.

O pewnej serii rzutów równoznaczących — W. Taicz.

W sprawie koniecznej gęstości siatek kartograficznych — A. Agroskin.

Określenie miejsca położenia linii wielkiego koła kuli ziemskiej na mapach — G. Kuriakow.

Wystawa nowych szkolnych map geograficznych — N. Winogradow.

W sprawie oceny dokładności triangulacji — prof. dr. F. N. Krasowski. Autor rozpatruje zagadnienie, jaki wpływ na dokładność wyrównania triangulacji ma przyjęcie przy wyrównywaniu za niezależnie pomierzone wielkości kątów w każdym trójkącie, podczas gdy w rzeczywistości niezależnie pomierzone są kierunki na punktach triangulacyjnych. Analizując i porównując ze sobą wielkości poprzecznych wychyleń z uwzględnieniem przy wyrównywaniu raz kątów, drugi zaś raz kierunków, autor dochodzi do następujących wniosków: 1) Należy zawsze przed przystąpieniem do wyrównania obliczyć średnie poprzeczne wychylenie przy wyrównywaniu w łańcuchu kierunków, jak również dodatkowe poprzeczne wychylenie przy wyrównywaniu w łańcuchu kątów, i jeśli obliczone według odpowiednich podanych przez autora wzorów dodatkowe wychylenie poprzeczne stanowi więcej niż 30% średniego poprzecznego wychylenia przy wyrównywaniu kierunków, wówczas należy sić triangulacyjną wyrównać według kierunków; 2) w większości wypadków łańcuchów i sieci triangulacyjnych II rzędu w zupełności wystarczy wyrównywanie kątów zamiast kierunków pomierzonych na punktach trygonometrycznych.

Aparat fotograficzny do drukowania liter — F. Drobyszew.

Obliczenie ilości równań w sieciach nawiązanych — P. Sosnow. Dla obliczenia ogólnej ilości równań warunkowych w sieciach triangulacyjnych nawiązanych do stałych punktów trygonometrycznych autor podaje wzory:

dla spostrzeżeń kątowych: $O = N - 2n$,

gdzie N — ilość pomierzonych kątów sieci
 n — ilość punktów sieci;

dla spostrzeżeń kierunkowych: $O = D - 3n$,

gdzie: D — ilość pomierzonych kierunków
 n — ilość punktów sieci,

przy czym przy korzystaniu z powyższych wzorów trzeba pamiętać, że punktów, boków i kątów nie należy wliczać, jeśli one są dane jako stałe nie podlegające wyrównaniu.

Poza wzorami na ogólną ilość równań autor, dla oblicze-

nia ilości równań według poszczególnych grup równań warunkowych, dzieli równania na dwie zasadnicze grupy: 1) równania boczne (boków), do których zalicza właściwe równania boków, równania baz i równania współrzędnych i 2) równania kątów, do których zalicza równanie figur zamkniętych, azymutalne, sumy lub różnicy i horyzontu, a mianowicie:

1) Ilość równań pierwszej grupy (boczne):

$$c = L - 2n$$

gdzie: L — ilość wszystkich prostych jednostronnych i dwustronnych,

2) ilość równań drugiej grupy (kątów):

$$a) \text{ dla spostrzeżeń kątowych: } V = N - L$$

$$b) \text{ dla spostrzeżeń kierunkowych: } W = D - n - L.$$

poza tym w każdej z omówionych grup autor analizuje sposób obliczania ilości równań dla poszczególnych warunków składających się na daną grupę, i ilustrując zastosowanie podanych wzorów licznymi przykładami.

Nomogram wysokości i poziomych odległości — I. Buriak.

Wskaźniki deformacji skalowych i kątowych na aerodjędziach — A. Łobanow.

Stereoskop A.I.R-1 wyd. 1937 roku — I. M. Monczenko.

Z praktyki norm prac geodezyjnych — N. W. Bażenow.

W sprawie wprowadzenia specjalnego przedmiotu z dziedziny przyrządów geodezyjnych (kurs instrumentoznawstwa) w technicznych szkołach geodezyjnych — A. Burago.

Dopuszczalna wielkość paralaksy w okularze mikrometrze — W. Bieganow.

Z doświadczenia kursów M. A. P. P. — W. Gorbunow.

Bibliografia.

Nr 11 — listopad 1938 r.

Zeszyt rozpoczyna artykuł redakcyjny:

XXI rocznica wielkiej październikowej rewolucji socjalistycznej.

Podnoszenie się wydajności prac topograficzno-geodezyjnych. — S. Sudałow.

Sowieckie szkolne mapy — prof. L. Ziman.

O nowym atlasie dla uczących się młodszych roczników (dla III i IV klasy szkoły cementarnej) — doc. W. G. Erdieli.

O wyborze rzutów dla szkolnych map. — G. Artamonow.

Przedstawienie rzeźby terenu na szkolnych mapach — I. Zaruckaja.

Doświadczenie w związku z drukiem szkolnych map geograficznych w 2-jej fabryce kartograficznej. — I. Guzewicz.

Czytelnicy o nowych mapach geograficznych. — I. Szmulowicz.

Od jednostek stachanowców do stachanowskich brygad, partycji pomiarów — S. Karpiński.

O wielogrupowym wyrównywaniu poligonizacji — I. J. Pranis-Praniewicz. Po

omówieniu we wstępie ogólnych wad techniki obliczeniowej przy ścisłym wyrównywaniu poligonizacji, autor w pierwszej części swej pracy omawia kolejność i technikę wypełnienia wyrównawczych obliczeń przy wyrównywaniu pojedynczego poligonu między stałymi punktami, rozpatrując kolejno: a) formę równań warunkowych, b) wagi i c) różne formy ścisłego rozwiązania równań warunkowych.

Rekordy stachanowskie w południowym przedsięwzięciu aerogeodezyjnym — M. Miszniewa.

Wykonajcie mapę okręgu Orskiego — N. Soroczenko.

Bibliografia.

Dr inż. Stanisław Jachimowski.

Allgemeine Vermessungs-Nachrichten.

Zeszyt 31, z 1 listopada 1938 r.

Nowy pomiar gminy Lend i wytyczenie sztolni dla celów wyzyskania sił wodnych (dokończenie) — Inż. Jaschke, Wiedeń. Jest to dalszy ciąg artykułu umieszczonego w zeszycie 30. Autor podaje tu koszty pomiaru gminy Lend, które częściowo poniosła ta gmina (9730 szylingów), częściowo rząd austriacki (9529 szylingów). Koszty te wyniosły razem 19259 szylingów. Wypada przeto na 1 ha — 173,5 szylingów. W koszty te nie wchodzi wydatki na sporządzenie operatu katastralnego. W końcu podaje autor stosowany w Austrii sposób obliczenia wydajności pracy przy pomiarze szczegółów, a mianowicie

111	— suma hektarów
+ 438	— suma parcel
549	razem punktów
+ 137	— 25% z 549 punktów
686	

Ilość tę 686 dzieli się przez ilość dni roboczych (po odjęciu dni użytych na komisyjne obejście), czyli w danym przypadku $686 : 189 = 3,6$ punktów na dzień.

Wydajność ta jest mała, co autor tłumaczy wielką różnicą wysokości przy przejściu z punktów III rzędu do punktów IV i V rzędu, z tymi warunkami atmosferycznymi w ciągu pracy w sieci II rzędu i wreszcie bardzo trudną konfiguracją terenu i nieregularnym kształtem granic parcel.

Geografia inżynierska — Prof. dr Karl Krüger, Berlin. Autor jest zdania, że do stworzenia geografii inżynierskiej potrzeba ścisłego współdziałania geografów i inżynierów. Wychodząc z założenia, że geograficzne warunki odgrywają ważną rolę w rozwoju techniki, autor uważa, iż taka geografia oddać może nieocenione usługi inżynierowi tak przy projektowaniu urządzeń technicznych, jak i w zastosowaniu środków i materiałów służących do tego celu.

Zeszyt 32, z 11 listopada 1938 r.

Przykłady z rachunku wyrównania według metody najmniejszych kwadratów. — Prof. dr inż. P. Werkmeister, Stuttgart. Autor wychodząc z założenia, iż najważniejszą rzeczą przy zastosowaniu rachunku wyrównania jest ułożenie równań błędów przy spostrzeżeniach pośredniczących, względnie równań warunkowych przy spostrzeżeniach zawarunkowanych, podaje wzory tych równań. Materiał dzieli w sposób następujący: I Rozdział. A. Równania błędów liniowe od początku. 1) Wy-

równanie kątów i kierunków na stanowisku: a) przy pojedynczym nawiązaniu, b) przy wielokrotnym nawiązaniu, 2) wyrównanie sieci wysokościowej: a) przy pojedynczym nawiązaniu, b) przy wielokrotnym nawiązaniu. Materiał podany jest w sposób przystępny i wyczerpujący. Dalsza część nastąpi.

Prawo osadnicze — Dr Koenig, Berlin. Autor omawia prawa i obowiązki osadnika w związku z ustawami, wydanymi dla popierania w Niemczech osadnictwa.

M. W.

Bildmessung und Luftbildwesen.

Zeszyt Nr 3 1938 r.

Praktyczne wykorzystanie astronomicznie zorientowanych zdjęć lotniczych. — S. Finsterwalder. Autor przedstawia sposób zorientowania zdjęć lotniczych względem słońca. W tym celu sprzęga się główną kamerę z kamerą dodatkową, służącą do uchwycenia obrazu słońca na kliszy, w chwili wykonania zdjęcia terenu. Mając dany czas zdjęcia, rektascencję i deklinację słońca, można obliczyć jeden z czynników równań podanych w artykule dla wyznaczenia orientacji zdjęć lotniczych. Metoda autora nadaje się głównie do zdjęć dużych obszarów, np., w koloniach.

Prace fotogrametryczne w Szwecji. — V. Hernlund. Państwowe biuro pomiarowe opracowuje obecnie mapę gospodarczą Szwecji w podziałce 1 : 10000. Ponieważ obszar kraju objęty mapą gospodarczą ma przeważnie charakter płaski, zastosowano do opracowania mapy najkorzystniejszą w tym wypadku metodę przetwarzania zdjęć lotniczych. Zdjęcia wykonywane są kamerą Zeissa o formacie kliszy 18×18 cm. Pokrycie zdjęć w szeregu 60%, w zespole od 30 do 50%. Przetworzone zdjęcia skleja się w arkusze o wymiarach 50×50 cm. W ten sposób otrzymany fotoplan stanowi dopiero szkielet mapy gospodarczej. Właściwa mapa gospodarcza powstaje po utożsamieniu i uzupełnieniu w terenie granic kultur rolnych, zabudowań, oraz zaznaczeniu ich odpowiednimi kolorami. Obecnie, celem zmniejszenia kosztów i czasu opracowania, prowadzi się próby nad zdjęciami wykonanymi kamerą panoramową i kamerą z szerokokątnym obiektywem „Zeiss-Topogon“, o formacie kliszy 30×30 cm w połączeniu z acropojektorem „Multiplex“.

Niebezpieczne miejsce i jego znaczenie przy opracowaniu stereogramów zdjęć lotniczych terenów górskich. — R. Finsterwalder. Autor omawia przyczyny powstawania niebezpiecznego miejsca oraz podaje sposoby uniknięcia wynikających z jego istnienia błędów.

Z praktyki zdjęć fotogrametrycznych w terenie wysokogórskim. — F. Löschner. W artykule tym autor przedstawia organizację prac fotogrametrycznych wykonanych w Tyrolu przez wiedeńskie związkowe biuro pomiarowe.

Nowy typ lekkiego fototeodolitu dla zdjęć wysokogórskich i wypraw naukowych. — G. Hes. Nowy fototeodolit TAL firmy Zeiss wyróżnia się zgrabną i lekką budową (waży 2,8 kg). Kamera fototeodolitu wyposażona jest w szerokokątny obiektyw „Zeiss-Topogon“ o krótkiej ogniskowej 5,5 cm. Format kliszy $6,5 \times 9$ cm. Nadmienić należy, że przyrząd zaopatrzony jest w specjalną kasetę umożliwiającą użycie filmów.

Dokładność i opłacalność prac fotogrametrycznych ze szczególnym uwzględnieniem ważności tychże dla

provincji badeńskiej. — K. O. Raab. Na temat prac fotogrametrycznych wykonanych przez badeńskie Ministerstwo Skarbu wypowiada autor szereg uwag. Uwagi te dotyczą głównie zastosowania, dokładności i opłacalności zdjęć fotogrametrycznych jako nowoczesnej metody pomiarowej. Omawiając zastosowanie fotogrametrii, autor zwraca uwagę na duże znaczenie nowej metody dla zdjęć obiektów architektonicznych. Opracowanie stereogramów zabytkowych budowli i wnętrz wraz z bogactwem szczegółów architektonicznych wymaga krótkiego czasu przy bardzo małych kosztach i dużej dokładności. Trudno sobie wyobrazić, aby przy użyciu taśmy lub łaty można było wykonać podobną pracę w tym samym czasie, z równą dokładnością i nakładem kosztów. Zdaniem autora, fotogrametria jako nowoczesna metoda pomiarowa w pewnych wypadkach ustępuje w dokładności klasycznym metodom pomiarowym, natomiast w opłacalności przeważnie będzie górować. Również można by jeszcze zwiększyć dokładność, już to przez poprawienie istniejących formuł błędów, jak to czyni autor podając własną krzywą średniego błędu wysokości, już to przez udoskonalenie przyrządów fotogrametrycznych, które nie są jeszcze ostatnim wyrazem techniki.

Fotogrametria na międzynarodowym kongresie geografów w Amsterdamie w 1938 r. — H. Lüscher. Autor podaje sprawozdanie z przebiegu obrad komisji kongresowych, na których wygłoszono referaty z dziedziny fotogrametrii. Artykuł zawiera również recenzje zasługujących na wyróżnienie prac fotogrametrycznych, nadesłanych przez różne państwa, na wystawę geograficzną. Do wyróżnionych przez autora prac polskich należy: plan Rabski z okolicą w skali 1:10000 oraz mapy Spitzbergu i Grenlandii opracowane przez mjr. Zawadzkiego.

W dziale recenzji znajdujemy omówienie książki „Deutsches Schrifttum über Bildmessung und Luftbildwesen“ opracowanej przez G. Albrechta. Dalej zamieszczono recenzje następujących artykułów: „Weiteres zur astronomischen Ortung von Flugaufnahmen“ S. Finsterwalder, „Koloniale Photogrammetrie bei technischen Erkundungsreisen“ Walther, „Photogrammetrie unter besonderer Berücksichtigung ihrer Verwendung im Wasserbau und wasserbautechnischen Versuchswesen“ O. Lacmann, „Die Profilanalyse“ H. Edelmann, „Die anatomische Nachprüfung von stereoröntgenographisch lokalisierten Steckshüssen“ R. Miehr, „Die objektive Auswertung stereoskopischer Röntgenaufnahmen in der Zahnheilkunde“ M. Haepfl.

W kronice znajdujemy program walnego zebrania niemieckiego Towarzystwa Fotogrametrycznego, komunikat o przyłączeniu austriackiego Towarzystwa Fotogrametrycznego do niemieckiego, wykaz państw należących do Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego, w końcu wyciąg z programu międzynarodowego kongresu fotogrametrycznego w Rzymie.

Inż. Roman Gürtler.

Rivista del Catasto e dei Servizi Tecnici Erariali

Nr. 4 lipiec—sierpień 1938 r.

Wiadomości o rozwoju handlu nieruchomościami w latach 1935—1937 na podstawie statystyki technicznych urzędów podatkowych. Przedstawiony jest tu rozwój transakcji dotyczących nieruchomości: kupna i sprzedaży gruntów ornych, parcel budowlanych, budynków miejskich w poszczególnych prowincjach kraju. Podano wahania cen i ilość zawartych transakcji w latach 1935—37 w stosunku do r. 1935, w którym dokonane transakcje przyjęto za 100.

Refrakcja atmosferyczna a pomiar optyczny długości — dr inż. Alfredo Paroli. W artykule podane są rozważania i wzory na obliczenia średniej wartości błędu systematycznego pochodzącego z refrakcji przy pomiarze optycznym długości. Rozważania są oparte na rezultatach pomiaru kilku obszernych tachymetrycznych poligonowych sieci katastralnych. Podane są również wzory na obliczenia błędu systematycznego wskutek odchylenia z położenia pionowego łaty. Autor twierdzi, że błąd z refrakcji jest proporcjonalny do kwadratu odległości i podaje wzór na obliczenie tego błędu: $r = -0.13D^2$, przy czym współczynnik — 0.13 t.j. błąd 13 cm na długości = 100 m, ustalili na podstawie pomiaru wspomnianych sieci poligonowych.

Kataster geometryczny parcel — dr inż. Alfredo Grandi. Autor daje zarys historyczny katastru począwszy od czasów rzymskich aż do współczesnych i opisuje różne rodzaje katastru, jak: kataster opisowy (bez mapy), kataster geometryczny, kataster prawny (połączony z hipoteką). Kataster austriacki i pruski jest katastem ostatniego rodzaju.

Autor wylicza cechy, jakie powinien mieć nowoczesny dobry kataster. Cechami tymi, według autora, są: mapa geometryczna parcel oparta na jednolitej, dokładnej triangulacji w skali odpowiadającej wielkości parcel, których granice własności winny być przed pomiarem ustalone i których szacunek wianien objąć rodzaj uprawy oraz klasę gruntu. Autor opisuje dokładnie zalety nowego katastru włoskiego, który objął już 2/3 terytorium kraju.

Reforma konserwacji nowego katastru — dr inż. Giuseppe Amoroso. Autor opisuje krótko przepisy, które regulowały konserwację katastru włoskiego, oraz niedogodności, jakie w związku z tymi przepisami miały miejsce, i uzasadnia konieczność ujednostajnienia przepisów dokonanego dekretem królewskim z dn. 10 maja 1938 roku.

Rezultaty doświadczeń nad zastosowaniem stereofotogrametrii przy zakładaniu katastru w Czechosłowacji. dr inż. Wacław Kolomaznik. Autor przedstawia wyniki doświadczeń przeprowadzonych przez czechosłowackie Ministerstwo Skarbu nad możliwością zastosowania metody aerofotogrametrycznej do zdjęć katastralnych. Prace były wykonane w rejonie Beckov w Słowacji. Autor stwierdza, co następuje: Metoda aerofotogrametryczna może współzawodniczyć pod względem dokładności z metodą dotychczas używaną (stolikową) przy sporządzaniu planów w skali 1:4.000, natomiast metoda ta nie daje dostatecznych dokładności przy robieniu map w skali 1:2880 (skala katastru austriackiego).

W uwadze redakcyjnej do tego artykułu redakcja czasopiśma podaje, że doświadczenia porobione w tej dziedzinie przez kataster włoski wykazują możliwość zastosowania metody aerofotogrametrycznej do zdjęć katastralnych w wielkiej skali.

Wiadomości z fotogrametrii.

Zasady, instrumenty, metody — prof. dr inż. Gino Cassinis i dr inż. Luigi Solani (c.d. i koniec). W artykule tym omówiona jest triangulacja przestrzenna, prace w terenie, koszt i precyzja pomiaru oraz zastosowania fotogrametrii do różnych dziedzin (architektura, balistyka, roentgenologia itd.).

Na końcu zeszytu zamieszczone są wiadomości z dziedziny życia ekonomicznego i finansowego oraz omówione są różne publikacje z zakresu topografii i geodezji.

Inż. W. Zieliński.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

KRONIKA KRAJOWA

Wykaz zmian zarejestrowanych w spisie mierniczych
przysięgłych do dnia 15 lutego 1939 r.

I. Otrzymali dekrety miern. przys.

1. Sitarski Szczepan, Równe (Wł) 21.VI. 1938.
2. Wierzyński Zygmunt, Łuck (Wł) 25.VI. 1938.
3. Ślusarczyk Ignacy, Białystok (Bł) 2.VII. 1938.
4. Majorkiewicz Jan, Toruń (Pm) 1.VIII. 1938.
5. Buszko Jan, Bielsk Podl. (Bł) 4.VIII. 1938.
6. Korol Antoni, Buczac (Tr) 8.VIII. 1938.
7. Wojtkowski Mieczysław, Bielsk Podl. (Bł) 24.VIII. 1938.
8. Gutkiewicz Anatoliusz, Białystok (Bł) 25.VIII. 1938.
9. Wołódzko Alfons, Białystok (Bł) 25.VIII. 1938.
10. Mańkowski Włodzimierz, inż., Lwów (Lw) 2.IX. 1938.
11. Szczucki Arkadiusz, inż., Bydgoszcz (Pm) 24.IX. 1938.
12. Kozubski Jan Adam, inż., Rybnik (Śl) 26.IX. 1938.
13. Garle Paweł, Wilno (Wn) 7.X. 1938.
14. Saładziłow Gleb, Wilno (Wn) 7.X. 1938.
15. Własienko Włodzimierz, Wilno (Wn) 7.X. 1938.
16. Juszczyk Zdzisław, Oszmiana (Wn) 15.X. 1938.
17. Pronobis Stanisław, Łuck (Wł) 9.XI. 1937.
18. Brzozowski Waclaw, inż., Warszawa (W) 21.XI. 1938.
19. Bramorski Kazimierz, inż., Warszawa (W) 21.XI. 1938.
20. Daszkiewicz s Bortnowski Bohdan inż., Warszawa (W) 21.XI. 1938.
21. Sadowski Chaim, inż., Warszawa (W) 21.XI. 1938.
22. Zacharewicz Irena, inż., Warszawa (W) 21.XI. 1938.
23. Nowakowski Cezary, inż., Warszawa (W) 23.XI. 1938.
24. Rajchnudl Majer, inż., Piotrków Tryb. (Łd) 16.XII. 1938.
25. Szymanowski Michał, inż., Pabianice (Łd) 29. XII. 1938.
26. Przedpelski Bohdan, Płońsk (Wr) 7.I. 1939.
27. Bartoszewicz Olgierd, Warszawa (W) 21.I. 1939.
28. Iwańczak Bolesław, Warszawa (W) 21.I. 1939.
29. Lipiński Mieczysław, inż., Warszawa (W) 21.I. 1939.

II. W znowili czynności miern. przys.:

1. Łysoniewski Wincenty, Wilanów (Wr) 14.XI. 1932.

III. Nieczynni miern. przys.:

1. Tobolewicz Władysław, Krosno (Lw) 9.VII. 1938.
2. Swirski Stanisław, inż., Nowy Sącz (Kr.) 28.VII. 1938.
3. Świętochowski Kazimierz, Gdynia (Pm) 1.VIII. 1938.

IV. Zmieniili siedzibę urzędową:

1. Bohusz Jan, z Włodzimierza (Wł) do Łucka (Wł).
2. Emler Waclaw, z Ożarowa (Wr) do Osowa Poleska (Pl)
3. Flery Stanisław, z Dubna (Wł) do Wiśniowca (Wł).
4. Flisowski Antoni, z Warszawy (W) do Lublina (Lb).
5. Hagmajer Wojciech, z Gdyni (Pm) do Brześcia n/B. (Pl).
6. Kaminek Franciszek, z Poznania (Pz) do Gniezna (Pz).
7. Kiersnowski Bolesław, z Prużany (Pl) do Białego-
stoku (Bł).
8. Mikulski Władysław, inż., z Warszawy (W) do
Lublina (Lb).
9. Nowicki Józef, z Stobychówki (Pl) do Uhrynicz (Pl).
10. Nizner Rudolf, inż., z Radziwiłłowa (Wł) do Pod-
kamienia (Tr).
11. Sekut Jan, z Kiwerc (Wł) do Ostroga (Wł).
12. Sorski Piotr, inż., z Podhajec (Tr) do Tarnopola (Tr).
13. Sztromajer Stanisław, z Białej Podl. (Lb) do Białego-

stoku (Bł).

14. Wiczeorek Antoni, z Warszawy (W) do Lublina (Lb).
15. Wierzyński Zygmunt, z Łucka (Wł) do Ostroga (Wł).
16. Załęski Franciszek, z Przesnysza (Wr) do Prużany (Pl).

V. Zmarli.

1. Strupczewski Mieczysław, w Warszawie dn. 24.XII. 1937.
2. Lille Dawid, inż., w Podhajcach (Tr) dnia 12.VIII. 1938.
3. Konopka Edward, w Horodence (St) dnia 17.XI. 1938.

Zmiana na stanowisku Redaktora Przeglądu Technicznego

W nr. 3 *Przeglądu Technicznego* opublikowany został wyrok Sądu Koleżeńskiego S.I.M.P., który dopatrył się w ustosunkowaniu się dotychczasowego redaktora *Przeglądu Technicznego* do polemiki, jaka miała miejsce na łamach *Przeglądu Technicznego* między znanymi profesorami Politechniki, cech subiektywnego i nie pozbawionego stronniczości traktowania autorów. Prawdopodobnie w związku z tym wyrokiem nastąpiła zmiana na stanowisku redaktora *Przeglądu Technicznego*.

Na tle tego wyroku zrozumiałym staje się, dlaczego w tak poważnym czasopiśmie ukazał się w okresie urzędowania dotychczasowego redaktora szereg wzmianek, które wywołały zdziwienie w kołach mierniczych, a które, mogliśmy przypuszczać, nie powinny się były ukazać w czasopiśmie, które umiarem i poziomem dyskusji przodowało naszej prasie technicznej.

Projekt ustawy w przedmiocie tytułu inżyniera

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 15.XII r. ub Rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy w przedmiocie tytułu inżyniera w nowym brzmieniu z uwzględnieniem projektu w opracowaniu Podkomisji powołanej przez Komisję Oświatową poprzedniej sesji Sejmu.

Art. 1.

W ustawie z dnia 21 września 1922 roku w przedmiocie tytułu inżyniera (*Dz. U. R. P.* Nr. 90, poz. 823), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 marca 1933 roku o szkołach akademickich (*Dz. U. R. P.* z 1938 r. Nr. 1, poz. 6), wprowadza się zmiany następujące:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Tytuł inżyniera jest stopniem akademickim, nadawanym przez rady wydziałowe szkół akademickich na wydziałach technicznych, rolniczych, leśnych i ogrodniczych z oznaczeniem specjalności, zależnie od rodzaju ukończonych studiów”;

2) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. Rady wydziałowe szkół akademickich nadają tytuł inżyniera:

1) osobom, które ukończyły państwowe wyższe nieakademickie szkoły przemysłowe, zorganizowane na podstawie przepisów art. 51 i 52 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (*Dz. U. R. P.* Nr. 38, poz. 389), jeżeli:

- a) wykażą się co najmniej czteroletnią praktyką, odbytą po ukończeniu studiów w dziale przemysłu, odpowiadającym kierunkowi ukończonego wydziału, w tym nie mniej, niż dwuletnią pracą na stanowiskach technicznych, powierzanych zazwyczaj inżynierom,
- b) przedstawią zadowolające sprawozdanie z odbytej praktyki,
- c) złożą egzamin w zakresie swej specjalności, mający na celu wykazanie umiejętności rozwiązywania zagadnień tech-

nicznych na poziomie wymaganym od absolwentów odpowiednich szkół akademickich;

2) osobom, które ukończyły co najmniej trzyletnią szkołę zawodową techniczną, rolniczą, ogrodniczą lub leśną, do której warunkiem przyjęcia było ukończenie gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju lub sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju, jeżeli:

- a) wykażą się co najmniej ośmioletnią praktyką, odbytą po ukończeniu studiów w dziale techniki, przemysłu, rolnictwa, ogrodnictwa lub leśnictwa, odpowiadającym kierunkowi odbytych studiów, w tym nie mniej, niż trzyletnią pracą na stanowiskach, powierzanych zazwyczaj inżynierom,
- b) przedstawią zadowalające sprawozdanie z odbytej praktyki,
- c) złożą egzamin w zakresie swej specjalności, mający na celu wykazanie umiejętności rozwiązywania zagadnień na poziomie, wymaganym od absolwentów odpowiednich szkół akademickich;

3) osobom, które ukończyły wydział mechaniczny Państwowej Szkoły Morskiej (bądź dawnej Szkoły Morskiej w Tczewie), jeżeli:

- a) wykażą się praktyką przy obsłudze maszyn okrętowych lub praktyką na stocznich okrętowych w ilości co najmniej sześciu i pół lat po ukończeniu studiów, w tym nie mniej, niż dwuletnią pracą na stanowiskach starszego mechanika przy obsłudze maszyn okrętowych o mocy ponad 1000 IHP, bądź na stanowiskach powierzanych zazwyczaj inżynierom, jeżeli chodzi o pracę w stocznich okrętowych,
- b) przedstawią zadowalające sprawozdanie z odbytej praktyki,
- c) złożą egzamin w zakresie swej specjalności, mający na celu wykazanie umiejętności rozwiązywania zagadnień technicznych na poziomie wymaganym od absolwentów odpowiednich szkół akademickich;

4) osobom, które ukończyły przed dniem 31 grudnia 1922 roku jedną z następujących szkół:

- a) Szkołę Mechaniczno - Techniczną im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie,
- b) były Kurs Geometrów w Politechnice Lwowskiej,
- c) Wyższą Szkołę Lasową we Lwowie,
- d) Kursy Przemysłowe - Rolnicze w Warszawie,
- e) Wyższą Szkołę Rolniczą w Warszawie,
- f) Wyższą Szkołę Ogrodniczą w Warszawie,
- g) Wyższe Kursy Leśne w Warszawie,
- h) Wyższą Szkołę Przemysłową w Krakowie,
- i) Wyższą Szkołę Przemysłową w Bielsku,

jeżeli wykażą się co najmniej sześcioletnią zadowalającą praktyką, odbytą po ukończeniu studiów, w zakresie, odpowiadającym kierunkowi odbytych studiów i przedstawią zadowalające sprawozdanie z odbytej praktyki;

5) osobom, które ukończyły po dniu 1 stycznia 1923 roku Państwową Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie, (bądź dawną

Państwową Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie) lub Państwową Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu (bądź dawną Państwową Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu), jeżeli rozpoczęły swe studia przed dniem 31 sierpnia 1937 roku i jeżeli:

- a) wykażą się co najmniej sześcioletnią praktyką, odbytą po ukończeniu studiów w dziale przemysłu, odpowiadającym kierunkowi odbytych studiów, w tym nie mniej, niż trzyletnią pracą na stanowiskach technicznych, powierzanych zazwyczaj inżynierom,
- b) przedstawią zadowalające sprawozdanie z odbytej praktyki,
- c) złożą egzamin w zakresie swej specjalności, mający na celu wykazanie umiejętności rozwiązywania zagadnień technicznych na poziomie, wymaganym od absolwentów odpowiednich szkół akademickich.

Rady Wydziałowe mogą wyjątkowo zwolnić od egzaminu, przewidzianego w pkt. 1 lit. c), pkt 2 lit. c), pkt 3 lit. c), pkt 5 lit. c), osoby, które w inny sposób wykazały wymagane wiadomości naukowe";

3) po art. 7 dodaje się art. 7a, 7b i 7c o brzmieniu:

„Art. 7a. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać ukończenie odpowiedniej szkoły zagranicznej za uprawniające na równi z ukończeniem szkół, wymienionych w art. 7 pkt 1), 2), 3) i 4), do ubiegania się o uzyskanie stopnia inżyniera.

Art. 7b. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala zakres i regulamin egzaminów, przewidzianych w art. 7, na podstawie wniosku powołanych przez siebie w tym celu komisyj, wybranych spośród osób, przedstawionych przez rady wydziałowe tych szkół akademickich, które nadają tytuł inżyniera.

Egzamin ten odbywa się przed komisjami egzaminacyjnymi, których skład ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na okres trzyletni spośród profesorów danego wydziału, a w razie potrzeby także profesorów innych wydziałów i szkół akademickich.

Art. 7c. Rady Wydziałowe szkół akademickich mogą nadać z własnej inicjatywy tytuł inżyniera osobom, które ukończyły wyższe nieakademickie szkoły, jeżeli osoby te

- 1) posiadają sześcioletnią praktykę,
- 2) wyróżniły się wybitną działalnością w swej specjalności przemysłowej, technicznej, rolniczej, leśnej lub ogrodniczej".

Art. 2.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 21 września 1922 roku w przedmiocie tytułu inżyniera (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 823) z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów i ustępów.

Art. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

KOMITET REDAKCYJNY:

Przewodniczący — Prof. dr. inż. Kasper Weigel. Członkowie: Inż. Bronisław Dąbrowski, mierniczy przysięgły Eugeniusz Dembek, mierniczy przysięgły Antoni Flisowski, senator gen. inż. Andrzej Galica, mierniczy przysięgły Klemens Godlewski, inż. Stefan Hausbrandt, prof. dr inż. Stanisław Jachimowski, inż. Ignacy Kinel, dyr. inż. Stanisław Kluźniak, inż. Witold Kornacewicz, inż. Lucjan Kosmulski, mierniczy przysięgły Józef Kotliński, inż. Ryszard Laskowski, inż. Stanisław Latinek, mierniczy przysięgły Włodzimierz Manitius, mierniczy przysięgły Stefan Olewiński, inż. Brunon Piasecki, prof. inż. Antoni Ponikowski, inż. Jan Stefański, inż. Kazimierz Tenczyński, prof. dr inż. Edmund Wilczkiewicz, inż. Zenon Wojtkiewicz.

Redaktor odpowiedzialny: mierniczy przysięgły Wacław Krzyszkowski.

Ze Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R. P.

W początkach lutego odbył się w Warszawie I Kongres inżynierów miernictwa. Niezależnie od założeń i celów, jakie organizatorzy Kongresu sobie postawili, co do czego wypowiadanie się jest może przedwczesne, zwracają uwagę pewne charakterystyczne okoliczności, które świadczą o niewłaściwym ustosunkowaniu się organizatorów Kongresu do kwestyj mających zasadnicze znaczenie z punktu widzenia organizacji wolnego zawodu mierniczego przysięgłego.

Stowarzyszenie Mierniczych Prziśięgłych R.P., jako jedyna organizacja skupiająca ok. 750 osób — mierniczych przysięgłych, posiadających prawo wykonywania zawodu mierniczego przysięgłego na obszarze całego Państwa z mocy ustawy z 1925 r., słusznie chyba reprezentuje wolny zawód mierniczego przysięgłego bez względu na tytuły naukowe. Wydaje się zatem naturalnym, aby tego rodzaju organizacja została zaproszona do współpracy z Kongresem obradującym nad zagadnieniami miernictwa polskiego, które bezpośrednio dotyczą zawodu mierniczego przysięgłego i jego dorobku. Stało się jednak inaczej.

Przy dociekaniu przyczyn takiego stanu rzeczy nasuwa się przypuszczenie, iż powodem była ta okoliczność, że spośród członków Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych tylko mniejszość posiada tytuł inżyniera mierniczego lub geodety, pozostali natomiast nie posiadają tego tytułu. Stosunek ten zresztą jest współmierny w odniesieniu do wszystkich osób posiadających uprawnienia mierniczego przysięgłego (poza terenem objętym działalnością Izby Inżynierskiej we Lwowie).

Domniemania te potwierdzałby fakt, że z języka kongresowego słowa mierniczy przysięgły, ustawowo określające osobę wyłącznie uprawnioną do wykonywania zawodu mierniczego, wyeliminowano, natomiast został przez Kongres stworzony nowy wyraz, ani w ustawodawstwie ani w terminologii ogólnej dotąd nie znany — inżyniera mierniczy c t w a (!) Wytworzyła się wręcz paradoksalna sytuacja: o miernictwie polskim, o jego 20-letnim dorobku, mówiono na Kongresie pod nieobecność osób, które przede wszystkim w zakresie miernictwa stosowanego miały prawo zabrać głos.

Pragniemy zaznaczyć, iż nie da się wykreślić z historii miernictwa polskiego w okresie niepodległościowym faktu, że z 5,5 milionów hektarów scalonych gruntów, którą to liczbą chciano zaimponować społeczeństwu (referat Kongresu), co najmniej 4 miliony zostały wykonane przez mierniczych przysięgłych wolnozawodowców, że przynajmniej 80% prac wykonanych w tym zakresie przez wolny zawód mierniczego przysięgłego przypada na mierniczych przysięgłych nie posiadających tytułu inżyniera, że prace przy pomiarze miast i planach zabudowania są wykonywane również przez wolny zawód mierniczego przysięgłego, zarówno przez osoby posiadające tytuł inżyniera, jak i przez nie posiadające tego tytułu.

Wspomniane zasadnicze niedociągnięcia organizacji Kongresu mogły zdezorientować opinię publiczną, stwarzając podstawy do wytworzenia różnych supozycji, czego dla dobra zawodu należało uniknąć, a co nas zmusiło do wypowiedzenia tych uwag.

VI Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R. P.

VI Doroczny Walny Zjazd Delegatów Oddziałów Wojewódzkich S.M.P.R.P. odbędzie się w Poznaniu w dniach 13, 14, 15 i 16 kwietnia 1939 r. pod hasłem:

„Z a w ó d m i e r n i c z e g o p r z y s i ę g ł e g o
w s ł u ż b i e r o l n i c t w a”

Do udziału w Zjeździe Zarząd Główny S.M.P.R.P. zaprasza nie tylko Kolegów Delegatów Oddziałów, lecz i wszystkich Kolegów z obszaru Rzeczypospolitej Polskiej oraz ich rodziny.

Dla zgłoszenia uczestnictwa w Zjeździe należy wypełnić deklarację oraz przesłać ją pod adresem Poznańskiego Oddziału S.M.P., Poznań, ul. Cieszkowskiego 6 m. 3, najpóźniej do dnia 3 kwietnia 1939 r.

Całkowity koszt uczestnictwa wynosi zł. 30 od członka Stowarzyszenia i zł. 15 od Pań i osób towarzyszących. Kwoty te należy wpłacać na konto P.K.O. Nr. 206.435 Poznańskiego Oddziału Wojewódzkiego.

Powyższe koszty obejmują uczestnictwo w bankiecie, zwiedzanie Poznania, oraz wycieczkę do Gniezna.

Zarząd Główny poczynił starania o uzyskanie ulg kolejowych. Dla przyjeżdżających uczestników Zjazdu zapewnione będą pokoje w pierwszorzędnym hotelach w cenie 8—10 zł. za pokój jednoosobowy i 12—15 za pokój dwuosobowy za dobę.

Jak najliczniejszy udział Kolegów w Zjeździe przyczyni się do zamianifestowania spoistości Stowarzyszenia i wszechstronnego oświetlenia bieżących aktualnych zagadnień, a jednocześnie da Kolegom możliwość zapoznania się z zabytkami m. Poznania i jego okolic.

Program VI Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R. P. w dn. 13—16 kwietnia 1939 r. w Poznaniu.

Dzień I-szy — 13.IV.1939 r. godz. 9 — nabożeństwo w kościele Farnym; godz. 10 — złożenie wieńca przed Pomnikiem Wdzięczności (ul. Marszałka Piłsudskiego); godz. 10,30 — dołączenie daru dla Armii na placu Wolności; godz. 11,30 — otwarcie Zjazdu w sali białej „Bazaru” (Aleje Marcinkowskiego 10).

R e f e r a t y :

1. Dorobek zawodu mierniczego przysięgłego w służbie rolnictwa — W. Krzyszkowski, mierniczy przysięgły.

2. Współpraca zawodu mierniczego przysięgłego z rolnictwem — Prof. inż. L. Kosmulski, mierniczy przysięgły.

3. Kataster a potrzeby rolnictwa — inż. F. Zoll, Przewodniczący Głównej Komisji Klasyfikacyjnej.

4. Zagadnienie studiów mierniczych w świetle aktualnych potrzeb regulacji rolnych — dyr. inż. St. Kluźniak, mierniczy przysięgły.

Po zakończeniu obrad — czas wolny do godz. 21. Godz. 21 — bankiet z zaproszonymi gośćmi w salach hotelu „Bazar” (Al. Marcinkowskiego 10).

Dzień II-gi — 14.IV.1939 r. godz. 10—13 — Obrady Zjazdu i referaty na temat: Aktualne zagadnienia z dziedziny techniki scalenia gospodarstw wiejskich. Technika katastru województwa zachodnich.

Godz. 13 — 15 — przerwa obiadowa, godz. 15 — obrady Walnego Zgromadzenia Delegatów. Dla gości nie biorących udziału w obradach — zwiedzanie Poznania.

Dzień III-ci — 15.IV.1939 r. godz. 9 — wyjazd do Gniezna autobusami. Wycieczkę zakończy wspólne śniadanie w Gnieźnie, godz. 15 — dalszy ciąg obrad Walnego Zjazdu Delegatów.

Dzień IV — 16.IV.1939 r. — zwiedzanie miasta. Wyświetlenie filmu z zakresu prac fotogrametrycznych.

Informacji udziela Komitet Organizacyjny VI Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych. Poznań, Cieszkowskiego 6 m. 3.

Osoby, które nie zgłosiły uczestnictwa w Zjeździe, mogą brać udział w obradach tylko po uprzednim porozumieniu się z Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Zjazdu.

Przy zwiedzaniu miasta i jego zabytków objaśnień udzielać będą przewodnicy.

P o r z ą d e k o b r a d V I W a l n e g o Z j a z d u D e l e g a t ó w S t o w a r z y s z e n i a M. P. R. P.

1. Zagajenie i wybór Prezydium Zjazdu.
2. Odczytanie i przyjęcie protokołu V Zjazdu Delegatów.
3. Sprawozdanie Zarządu Głównego.
4. Sprawozdanie Główniej Komisji Rewizyjnej.
5. Dyskusja nad sprawozdaniami.
6. Preliminarz budżetowy i ustalenie rocznej składki na 1939/40 r.
7. Ustalenie miejsca VII Zjazdu Delegatów.
8. Wybór Władz Głównych.
9. Zmiana statutu Stowarzyszenia.
10. Aktualne zagadnienia zawodowe.
11. Wnioski Zarządu Głównego i oddziałów wojewódzkich zgłoszone w trybie, przewidzianym Regulaminem Zjazdu Delegatów.
12. Wolne wnioski.

W sprawie unormowania warunków pracy mierniczych przziśięgłych przy scalaniu gruntów

Zarząd Główny Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R. P. wystosował do Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych memoriał z dn. 27 lutego r. b. treści następującej:

Zarząd Główny Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R. P. w związku z pracami Ministerstwa nad ustaleniem planu robót, związanych z przebudową ustroju rolnego na rok budżetowy 1939/40, pozwala sobie przedstawić Panu Ministrowi następujące uwagi:

I. Powołując się na przedstawione za pośrednictwem delegacji Stowarzyszenia warunki pracy mierniczych przziśięgłych przy scaleniu gruntów, ponawiamy usilną prośbę o zbadanie przez Ministerstwo norm wynagrodzenia za wykonanie prac pomiarowo- agrarnych w szczególności scaleniowych, gdyż warunki pracy przy stałym wzroście trudności robót i obciążeniu mierniczych przziśięgłych wciąż nowymi czynnościami pogorszyły się o tyle, że uniemożliwiają kontynuowanie tych prac jako wybitnie deficytowych. Dowodem tego stanu rzeczy jest stała ucieczka mierniczych przziśięgłych i sił pomocniczych do innych lepiej opłacanych działów prac mierniczych. Pozwalamy sobie przy tym nadmienić, że w ciągu ostatnich trzech lat uposażenie personelu pomocniczego mierniczych przziśięgłych wzrosło około 100%, podczas gdy normy wynagrodzenia za prace pomiarowo- agrarne nie uległy prawie zmianie.

Wydatna więc podwyżka dotychczasowych norm wynagrodzenia co najmniej o 50% w stosunku do nowych prac jak

i już rozpoczętych staje się koniecznością, gdyż przy dużym ubytku sił pomocniczych, znaczny odsetek mierniczych przziśięgłych zmuszony będzie zrezygnować względnie poważnie ograniczyć swój udział w przyjmowaniu nowych prac. Obecnie już zachodzą konkretne wypadki zabiegania o rozwiązanie umowy na wykonanie scalenia, mimo wysokiej kary umownej, a to w tym przekonaniu, że nawet zapłacenie wysokiej kary będzie połączone z mniejszą stratą, niż dalsze ich prowadzenie.

II. W przedmiocie wydajności prac mierniczych przziśięgłych przy scaleniu gruntów Zarząd Główny, powołując się na przysłane przy piśmie z dn. 21 stycznia 1937 r. dane określające przeciętną wydajność mierniczych przziśięgłych pracujących osobiście i z pomocnikiem, uprzejmie prosi uważać wyszczególnione w tym piśmie normy wydajności za aktualne z tym zastrzeżeniem, że należałoby obecnie przy ustalaniu wydajności mierniczych przziśięgłych uwzględnić jeszcze czynności, jakie w okresie czasu 1937 — 1939 zostały dodatkowo mierniczym przziśięgłym przydzielone.

W tym stanie rzeczy przeprowadzenie ankiety na temat wydajności prac mierniczych przziśięgłych przy scaleniu gruntów uważamy za zbędne.

III. Zarząd Główny powołując się na pisma Stowarzyszenia z dn. 4 lutego i 16 marca r. ub., w których podkreślaliśmy konieczność ściślejszego uwzględnienia czynników dla określenia stopnia trudności pracy scaleniowej ponawiamy uprzejmą prośbę o jak najrychlejsze opracowanie zasad kwalifikowania trudności robót scaleniowych, które to zasady mogłyby być zastosowane jeszcze do prac bieżących i do nowozawieszanych umów.

Przy opracowaniu wzoru umów na sezon bieżący uprzejmie prosimy również wziąć pod uwagę niemożliwość finansowania prac scaleniowych choćby w najmniejszym zakresie przez mierniczych przziśięgłych z powodu ciężkich warunków materialnych mierniczych prowadzących te prace, wywołane ich nieopłacalnością. W związku z tym uprzejmie prosimy o przywrócenie systemu zaliczkowania prac scaleniowych gdyż nieuwzględnienie tej okoliczności utrudniłoby wielu mierniczym przziśięgłym podjęcie prac scaleniowych w nadchodzącym sezonie.

IV. Jednocześnie Zarząd Główny pozwala sobie zwrócić uwagę Pana Ministra w sprawie zatrzymywania przez urzędy wojewódzkie bez dostatecznych podstaw prawnych kaucji mierniczych przziśięgłych nawet po zakończeniu postępowania scaleniowego aż do czasu rostrzygnięcia ew. skarg wniesionych do Najwyższego Trybunału Administracyjnego przez osoby 3-cie, względnie okazania zaświadczenia, że skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego nie wpłynęła. Naszym zdaniem zamknięcie postępowania scaleniowego wiąże się z zakończeniem czynności mierniczego przziśięgłego, a zatem wszelkie wzajemne rozrachunki powinny być z tą chwilą zlikwidowane. Słusznym wydaje się, aby zwrot względnie skreślenie kaucji złożonej przez mierniczego przziśięgłego następowało w momencie wypełnienia przez niego obowiązków, zaciągniętych w umowie, a nie był uzależniony od woli osób trzecich, nie biorących udziału w umowie, z tytułu której została złożona kaucja.

W końcu Zarząd Główny wyraża nadzieję, że przedstawione postulaty Stowarzyszenia będą przychylnie przez Pana Ministra potraktowane.

Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego

W dniach 12 i 13 lutego 1939 r. odbyło się w Lublinie Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego

Stowarzyszenia Mierniczych Prziśięgłych R.P., z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium Zgromadzenia.
- 2) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia.
- 3) Sprawozdanie Zarządu oraz Komisji Kasowej za rok 1938: a) ogólne i b) finansowe.
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
- 5) Preliminarz budżetowy na rok 1939.
- 6) Kasa Wzajemnej Pomocy (uchwalenie zmian regulaminu Kasy w związku z utworzeniem Kasy Wzajemnego Ubezpieczenia na wypadek śmierci przy Zarządzie Głównym).
- 7) Wybór władz Oddziału:
 - a) prezesa, b) dwóch członków Zarządu i dwóch zastępców
- c) Komisji Rewizyjnej, d) Sądu Koleżeńkiego.
- 8) Wybór delegatów na VI Zjazd Delegatów STOMP
- 9) Aktualne zagadnienia zawodu mierniczego przysięgłego.
- 10) Wnioski Zarządu Oddziału.
- 11) Wolne wnioski.

Zebrań zagał Prezes Zarządu Oddziału Kol. J. Kotliński. Witając na wstępie Kolegów biorących udział w Walnym Zgromadzeniu zazaczył, że aczkolwiek w aparacie organizacyjnym Oddziału jest jeszcze w dalszym ciągu zarówno ze strony władz Oddziału, jak i członków, wiele niedociągnięć i niedomagań, to jednak można stwierdzić, iż wspólna praca dała duże wyniki przede wszystkim w kierunku zrozumienia nie tyle już potrzeby, ile wprost konieczności organizowania się wolnozawodowca mierniczego przysięgłego, albowiem w dawnych czasach wyczyny organizacyjne były raczej sporadycznymi wysiłkami pojedynczych jednostek, obecnie zaś praca idzie równo z ciężarem gatunkowym poczucia wzajemnej odpowiedzialności.

Jest to tym bardziej ważne, że zbliżają się momenty, które wymagają będą od mierniczych przysięgłych wolnozawodowców spotęgowanej jednomyślności, solidarności koleżeńkiej i gęstobokiego zmysłu organizacyjnego.

Na rok 1939 zostali wybrani:

Do Zarządu Oddziału: prezes — kol. J. Kotliński, członkowie Zarządu kol. kol. Z. Gintowt Dziewałowski, A. Flisowski, A. Krzyżanowski, St. Szczepanowski, J. Wyszomirski.

Do Komisji Rewizyjnej: kol. kol. J. Nowicki, S. Wasak, L. Pajdowski, S. Grunwald i A. Augustynik.

Do Sądu Koleżeńkiego: kol. kol. J. Kolanowski, A. Krzyżanowski, A. Augustynik, St. Ciemiński i K. Zaleski.

Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP. odwołując się do już powziętych w tej sprawie uchwał zarówno na Walnych Zgromadzeniach Oddziału, jak i Zjazdach Delegatów STOMP., mimo wyjątkowo ciężkiej sytuacji mierniczych przysięgłych województwa lubelskiego pracujących przy przebudowie ustroju rolnego, spowodowanej nie tylko nie wytrzymałymi żadnej kalkulacji normami wynagrodzenia za prace scaleniowe, lecz zwiększającymi się stale wymaganiami formalno-prawnymi, co się dało specjalnie odczuć w związku z zarządzeniem M.R. i R.R. z czerwca 1938 r. — stwierdza, że tylko względy poczucia obywatelskiego i honoru zawodowego powstrzymują mierniczych przysięgłych pracujących na terenie województwa lubelskiego od powzięcia decyzji nieprzyjmowania do wykonania prac pomiarowych w roku 1939, pozostawiając rozwiązanie tej sprawy na drodze interwencji Zarządu Głównego u odnośnych czynników.

Zebrani podkreślają, że osiągnięte rezultaty 20-letniej pracy zawodowej przy przebudowie ustroju rolnego, podporządkowanie się mierniczym przysięgłym koniecznościom państwowym w okresie kryzysu, uprawniają mierniczych przysięgłych do twierdzenia, że akcja podjęta w sprawie podwyższenia norm wynagrodzenia za prace scaleniowe, jest podyktowana rzeczywistością katastrofalną sytuacją materialną miernictwa wolnozawodowego, oraz że niezwłoczne rozpatrzenie tego zagadnienia i radykalne poddanie rewizji norm wynagrodzenia za scalenie gruntów przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych jest nakazem chwili.

Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP. apeluje do Zarządu Głównego o interwencję w M.R. i R.R. w sprawie zmian w umowach zawieranych przez urzędy wojewódzkie na prace scaleniowe, gdyż obecna konstrukcja umów niezależnie od cen maksymalnych, określanych przez Ministerstwo, wysoce krzywdzi wykonawców scalenia (przywrócenie zaliczek przy rozpoczęciu robót, wadliwe określanie trudności pracy na podstawie nieścisłych danych z operatu komisarskiego).

W związku z Kongresem inżynierów miernictwa Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP. apeluje do Zarządu Głównego, aby w wypadku stwierdzenia wprowadzenia w błąd opinii publicznej w dziedzinie dorobku miernictwa polskiego oraz organizacji zawodu mierniczego przysięgłego, naruszenia lub zagrożenia żywotnych interesów mierniczego przysięgłego, wystąpił z jak najenergiczniejszą akcją zarówno u czynników rządowych, jak i przez ewidentowanie niezgodnie przedstawionego stanu rzeczy na drodze prostowania i wyjaśniania rzeczywistości — a w razie konieczności wszczęcia akcji zbiorowej w tym kierunku, — zwołał natychmiast do Warszawy Nadzwyczajny Zjazd Delegatów STOMP. dla powzięcia odnośnych decyzji.

Wobec tego, że w obecnym projekcie ustawy o zmianie ustawy w przedmiocie tytułu inżyniera odpadła koncepcja inżyniera zawodowego i tytuł inżyniera ma mieć nadal charakter tytułu naukowego, Walne Zgromadzenie Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego STOMP. wyraża pogląd, że akcja Stowarzyszenia w obecnym stanie rzeczy winna być prowadzona w tym kierunku, aby wszyscy mierniczowie przysięgli z mocy uzyskania tytułu mierniczego przysięgłego mieli możliwość uzyskania tytułu inżyniera.

Przywrócenie kredytu scaleniowego dla członków STOMP.

Na skutek starań Zarządu Głównego Państwowy Bank Rolny przywrócił kredyt scaleniowy krótkoterminowy dla członków STOMP w wysokości 170.000 zł. na warunkach zeszłorocznych, który jest jednak niewystarczający. Oddziały P. B. R. już otrzymały odpowiednie dyspozycje. Zarząd Główny czyni dalsze starania o podniesienie ogólnej sumy kredytu przynajmniej do wysokości zeszłorocznej, tj. do 300.000 zł.

KONKURS

Zarząd Miejski w Tomaszowie Mazow.

ogłasza konkurs na stanowisko 1-go mierniczego, obeznanego praktycznie z pomiarami miasta i 2-ch kreślarzy mierniczych samodzielnie kartujących plany miast ze szkiców połowych z wynagrodzeniem w/g umowy.

Kandydat na stanowisko mierniczego winien posiadać następujące warunki: a) obywatelstwo Polskie, b) nieprzekroczony 40 rok życia, c) ukończona średnia szkoła miernicza (obecnie typu licealnego), d) praktyka zawodowa.

Do podania winny być dołączone: własnoręcznie napisany życiorys i odpisy świadectw wraz z podaniem osób, mogących udzielić referencji.

Podania winny być złożone w terminie do 20 marca r. b.

Posady do objęcia niezwłocznie.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

PREZYDENT (—) Ant. Rączaszek.

Pomiary i plany sytuacyjne miast i osiedli,

w związku z wykonywaniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli.

Inż. MIKOŁAJ MAKSYŚ.

Nakład PRZEGLĄDU MIERNICZEGO. Cena 3 zł.

TABLICE ZAMIANY MIAR GRUNTOWYCH ZAWIERAJĄ

gotowe wyniki zamiany miar metrycznych na łokcie, pręty, morgi, sażenie, dziesięciny i odwrotnie.

Nakład Przeglądu Mierniczego. Cena 6 zł.

INSTRUKCJA PARCELACYJNA

Stron 122. Nakład Przeglądu Mierniczego. Cena 4 zł.

Zawiera oficjalny materiał instrukcyjny,

dotyczący parcelacji gruntów, ujęty w następujących rozdziałach:

- A. Ogólne zasady parcelacji.
- B. Parcelacja prowadzona przez urzędy ziemskie.
- C. Parcelacja prowadzona przez Państwowy Bank Rolny.
- D. Parcelacja prywatna.

W szczególności instrukcja ta zawiera: czynności przedwstępne, obciążenia służebnościowe, ogólne zasady projektu parcelacyjnego, zniesienie szachownicy i enklaw, ogólne przepisy dotyczące tworzenia kolonii i parcel, granice, spory graniczne i o własność, drogi, gospodarstwa i parcele specjalne, parcele urzędnicze, robotnicze i t. p., obowiązki instytucji i osób upoważnionych, nabywcy, ograniczenia własności, ulgi w opłatach stemplowych, podział i segregacja pożyczek, przepisy ogólne, zatwierdzenie projektu parcelacyjnego, przepisanie tytułu własności, majątki fundacyj i instytucji naukowych, parcelacja dzierżawna.

TABLICE TANGENSÓW

dost. do obow. obecnie skal 1:1000, 1:2000, 1:4000, 1:5000, zastępują m niej ścisły i niepraktyczny przenośnik,

daląc możliwość nanoszenia kierunków na plan i odczytywania z dokładnością 1'.

Nakład PRZEGLĄDU MIERNICZEGO

Cena egzemplarza w trwałej oprawie płóciennej 6 zł.

INSTRUKCJA TECHNICZNA

Ministerstwa Reform Rolnych i Skarbu

do wykonywania prac pomiarowo-agrarnych na terenie woj. południowych

Pełny tekst urzędowy. Cena 2 zł.

Nakład wyd. Przegląd Mierniczy

Rejestry pomiarowe stosowane do prac pomiarowych z art. 4 ustawy o wykonaniu reformy rolnej już są do nabycia w Administracji Przeglądu Mierniczego. Cena 6 gr. arkusz.

Nakładem wydawnictwa PRZEGLĄD MIERNICZY
ukazały się

WZORY POMIAROWO-KATASTRALNE

obowiązujące na terenach woj. południowych.

1. Dziennik pomiaru tachymetrycznego 10 gr
2. Dziennik pomiaru długości boków poligonowych 10 „
3. Dziennik pomiaru kątów poziomych sieci poligonowej 10 „
4. Dziennik pomiaru kątów poziomych sieci triangulacyjnej 10 „
5. Orientowanie obserwowanych kierunków 10 „
6. Topografia punktów triangulacyjnych 10 „
7. Skorowidz pomiarowy 10 „
8. Obliczenie punktu metodą wcinania wstecz. 10 „
9. Obliczenie wcinania w przód 10 „
10. Obliczenie azymutów i długości boków ze współrzędnych 10 „
11. Wyrównanie punktów metodą wcinania kombinowanego (przy użyciu arytmetru). 10 „
12. Obliczenie współrzędnych punktów ciągów poligonowych 10 „
13. Obliczenie współrzędnych punktów triangulacyjnych, poligonowych i posiłkowych. 10 „
14. Skorowidz obliczeń triangulacyjnych. 10 „
15. Obliczenie współrzędnych punktów posiłkowych (przy użyciu arytmetru) 10 „
16. Wyrównanie kierunków stanowiska triangulacyjnego 10 „
17. Wykaz punktów triangulacyjnych 10 „
18. Obliczenie powierzchni parcel katastralnych (przy użyciu planimetru siatkowego) 10 „
19. Obliczenie powierzchni odcinków klasyfikacyjnych w parcelach katastralnych 10 „
20. Obliczenie powierzchni z pomiarów (przyrosty i ubytki z miar połowych) 10 „
21. Obliczenie powierzchni ze współrzędnych 10 „
22. Obliczenie powierzchni parcel katastralnych (przy użyciu planimetru biegunowego) 10 „
23. Zestawienie powierzchni kompleksów (obl. ze współrz.) 10 „
24. Wykaz podziału parcel 10 „

WYDAWNICTWA KSIĄŻKOWE PRZEGLĄDU MIERNICZEGO

Miernictwo, fotogrametria, kartografia, ref. rolna.

Wyrównanie triangulacji jako obserwacji pośrednich — prof. E. Warchałowski	4 zł
Geodezja niższa — Inż. St. Kluźniak	30 zł
(w oprawie — angielskie płótno)	+5 zł
Technika pomiar. w pracach rol. — Inż. St. Kluźniak	5 zł
Rzuty kartograficzne — Inż. W. Kolanowski	10 zł
Mapa nieba w układzie równikowym i poziomy — Inż. W. Kolanowski	4 zł
Teoria optyczna lunety z soczewką ogniskującą jako odległownicy. — Prof. dr inż. K. Weigel	2 zł
Nowy uproszczony sposób obliczenia powierzchni ze spólrzędnych — Inż. W. Kolanowski	1 zł
Klasyfikacja i metody pomiaru obiektów miejskich. Inż. W. Kolanowski	2 zł
Wykon. prac agrar. w Polsce i środki naprawy — Inż. Grodzki, Krzyszkowski, Inż. Kluźniak	2 zł
Współczesne metody i aparaty fotogrametryczne — Inż. B. Piasecki	4 zł
Odwzorowanie Roussilhe'a i próba zastosowania jego metody do obszaru Polski — F. Biernacki	2 zł
Rachunek wyrównania wg. metody najmniejszych kwadratów — Dr. inż. St. Jachimowski	5 zł
Niwelacja — Dr. inż. St. Jachimowski (w opracowaniu)	5 zł
Tachymetria — Dr. inż. St. Jachimowski (w opracowaniu)	5 zł
Wyrównanie poligonów z równoczesnym uwzględnieniem wpływu błędów pomiaru boków i kątów — Inż. St. Jachimowski	4 zł
Tablice do obliczania odwrotności wag przyrostów spólrzędnych i ich zastosowanie do wyrównania poligonów — Inż. St. Jachimowski	2 zł
Ustalenie przybliżonego wzoru na odchyłkę liniową w poligonach z uwzględnieniem dokładności pomiaru kątów — Dr. inż. St. Jachimowski	2 zł
Przyczynki do ustalenia wpływu błędów pomiaru długości i kątów na wyniki zdjęć poziomych — Dr. inż. St. Jachimowski	6 zł
Uproszczony sposób wyrównania poligonów z uwzględnieniem wag boków i kątów według metody autora — Dr. inż. St. Jachimowski	2 zł
Wyrównanie jednokierunkowych poligonów — Dr. inż. St. Jachimowski	4 zł
W sprawie wag boków i kątów poligonu — Dr. inż. St. Jachimowski	1 zł 50 gr
Niwelacja precyzyjna w Polsce — inż. J. Raniecki	2 zł
Pomiary i plany sytuacyjne miast i osiedli — Inż. Mikołaj Maksyś	3 zł
Optyczny pomiar długości w zastosowaniu do poligonizacji i zdjęć szczegółowych — T. Bychawski	4 zł
Napotymane braki i wady w operatach pomiarowych oraz wskazówki co do właściwego sposobu sporządzania operatów — S. Smolski	2 zł 50 gr

Zasady klasyfikacji i szacunku gruntów przy scaleniu — Inż. W. Nowak	2 zł
Zagadnienie osiedli wiejskich w związku z przebudową ustroju rolnego na terenach woj. centralnych i wschodnich — Inż. W. Nowak	2 zł

Tablice.

Tablice przyrostów F. G. Gauss (na liczydła)	8 zł
Szczegółowe tablice zamiany miar gruntowych	6 zł
Tablice tangensów	6 zł
Pięciocyfrowe tablice (do oblicz. przyrostów arytm.)	5 zł

Roczniki Przeglądu Mierniczego.

Rocznik I — 1924 r.	5 zł
Roczniki 1925 — 1937 (cena za każdy rocznik w oprawie w angielskie płótno każdy rocznik)	8 zł +3 zł

Przepisy.

Zbiór przepisów parcelacyjnych r. 1938 — Inż. B. Sosnowski	9 zł
(w oprawie)	+1 zł
Przepisy szacunkowe Państw. Banku Roln.	2 zł
Spis przepisów, obowiązujących przy egzaminach na mierniczych przysięgłych (wyczerpany)	—
Przepisy o ustalaniu dróg publicznych	1 zł 50 gr
Przepisy o tworzeniu osiedli wiejskich i podmiejskich	1 zł 50 gr
Przepisy obowiązujące przy pomiarach miast	1 zł 50 gr
Instrukcja parcelacyjna	4 zł
Przepisy o mierniczych przysięgłych	4 zł
Przepisy pomiarowe dla prac, związanych z przebudową ustroju rolnego	3 zł
Instrukcja techniczna M. R. R. dla prac b. dzielnic rosyjskiej	2 zł
Instrukcja techniczna M. R. R. i Skarbu dla prac b. dzielnic austriackiej	2 zł
Przepisy o zniesieniu służebności gruntowych	—
Cz. I. Zbiór rozporządzeń	2 zł 50 gr
Cz. II. Zbiór wzorów, dokumentów i pism	2 zł 50 gr
Przepisy o rozgraniczeniu nieruchomości ziemskich	—
Przepisy o scalaniu gruntów.	—
Część I. Wyd. II: Zbiór przepisów (wyczerpane)	—
Część II.—Zbiór wzorów, dokumentów i pism	4 zł
Przepisy o pomiarach Państwa, terenów kolejowych i ochronie znaków granicznych	1 zł 50 gr
Zbiór przepisów o wspólnotach gruntowych	2 zł 50 gr

Informacyjne.

Wyrób granicznych słupów betonowych	1 zł
Geometria... — Grzebski. Rok 1556	3 zł
Piśmiennictwo miernicze polskie — prof. dr. inż. F. Kucharzewski	3 zł
Pierwszy stolik mierniczy w Polsce — prof. dr. inż. F. Kucharzewski	1 zł
Nasza najdawniejsza książka o miernictwie. — Prof. dr. inż. F. Kucharzewski	1 zł
O narzędziach niwelacyjnych, używanych w Polsce w XVI w. — Prof. dr. inż. F. Kucharzewski	1 zł 50 gr
Protokół I posiedzenia Państwowej Rady Mierniczej	1 zł

WYDAWNICTWO „PRZEGLĄD MIERNICZY”

POSIADA NA SKŁADZIE NASTĘPUJĄCE WYDAWNICTWA:

Urbanizm — Inż. S. Kluźniak	20 zł
Zasady zdjęć fotogrametr. Inż. E. Wilczkiewicz	14 zł
Chronologiczny wykaz przepisów ustawodawstwa agrarnego 1917 — 1930 r.	2 zł
Fünfstellige Tafeln für Maschinen. F. G. Gauss	12 zł
Poligonometrische Tafeln. F. G. Gauss.	18 zł
Logarithmisch-trigonomet. Handbuch Vega	17 zł
Hilfstafeln für tachymetrie. Jordan	15 zł
Przepisy pomiarowe Min. Robót Publ. R. 1928	15 zł
w oprawie	+ 3 zł
Komasacja i parcelacja Inż. Kluźniak	3 zł 50 gr
Geodezja — Prof. K. Weigel	10 zł
Tyczenie tras. Inż. K. Skibiński	7 zł
Działalność władz ziemskich a hipoteka i kataster. Dr. Fr. Szafran (wyczerpane)	3.50 zł
Prawo budowlane i zabudowanie osiedli w nowym brzmieniu. Gustaw Szymkiewicz	5 zł
Komentarz do prawa budowlanego w nowym brzmieniu. G. Szymkiewicz	12 zł
Prawo budowlane i zabudowanie osiedli dodatek 1937/1938 r. G. Szymkiewicz	5 zł

Instrukcja miernicza T. Kr. Z.	3 zł
Instrukcja Techniczna M. R. R. i Skarbu (na b. dzielnicę austriacką) w oprawie	6 zł
Cennik Związku Mierniczych Przysięgłych r. 1929	2 zł
Instrukcje katastralne obow. w woj. zachodnich	15 zł
Zbiór przepisów obow. na obszarze b. Galicji	10 zł
Niwelacja geometryczna. Prof. E. Warchałowski	7 zł
Rachunek wyrównania. Prof. E. Warchałowski	4 zł
Rachunek wyrównania. Prof. K. Weigel	8 zł
Wykaz mierniczych przysięgłych	2 zł
Niwelacja i tachymetria. — Inż. St. Jachimowski	9 zł
Kataster gruntowy w świetle cyfr. i rzeczywistości	2 zł
Rozpoznanie gleb w polu na ziemiach polskich oraz obowiązujące klasyfikacje gruntów St. Miklaszewski	6 zł
Klasyfikacja gruntów dla celów scal. Z. Szyborski	1 zł 20 gr
Zbiór przepisów o scalaniu gruntów. Zebrał i opracował H. Maciejewski.	8 zł
Liternictwo. T. Wolter	2 zł
Zasady sporządzania planów zabudowania	3 zł

ZBIÓR PRZEPISÓW O PARCELACJI NIERUCHOMOŚCI ZIEMSKICH

Inż. B. SOSNOWSKI

Inspektor Wydziału Parcelacyjnego Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych
b. Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego

Wydawnictwo zawiera całokształt przepisów traktujących o parcelacji nieruchomości ziemskich (ustawy, rozporządzenia, instrukcje, okólniki z komentarzami autora).

Część I-sza — zawiera ustawę o wykonaniu reformy rolnej, rozporządzenia wykonawcze, okólniki, instrukcje i t. p.

Część II-ga — ustawę o funduszu obrotowym reformy rolnej i przepisy szczegółowe.

Część III-cia — wyroki Sądu Najwyższego i Najw. Trybunału Administracyjnego.

Część IV-a — Wykaz wzorów parcelacyjnych sporządzanych przy parcelacji nieruchomości ziemskich.

Stron 400. Cena 9 zł.

Skład Główny: WARSZAWA, WIELKA 5 — PRZEGLĄD MIERNICZY
KONTO P. K. O. 4.376

ARYTMOMETRY

ORIGINAL-ODHNER

MODEL 7

MONTAŻ WŁASNY

G. GERLACH

Warszawa, Ossolińskich 4, tel. 601-77.

ZARZĄD MIEJSKI WE WŁOCŁAWKU ogłasza

KONKURS

na stanowiska:

- 1) 3 techników mierniczych,
- 2) 3 techników drogowych,
- 3) 1 technika kanalizacyjno-wodociągowego.

Kandydat na powyższe stanowiska winni posiadać następujące warunki:

- 1) obywatelstwo polskie,
 - 2) nie przekroczony 35-ty rok życia.
- ad 1) ukończoną średnią szkołę mierniczą i co najmniej 2-letnią praktykę w Dziale Pomiarów Miasta,
- ad 2) ukończoną średnią szkołę drogową i 2-letnią praktykę w dziale budowy dróg,
- ad 3) ukończoną średnią szkołę techniczną i co najmniej 2-letnią praktykę w Dziale kanalizacyjno-wodociągowym.

Podanie wraz z własnoręcznie napisanymi życiorysem i odpisami (uwierzytelnionymi i nie ulegającymi zwrotowi) świadectw należy kierować do Zarządu Miejskiego we Włocławku w terminie do dnia 10 marca 1939 r.

Warunki uposażenia, zależnie od kwalifikacji:

- ad 1) i 2) ad 250 do 350,
- ad 3) ad 350 do 450 zł

Posady będą do objęcia z dniem 1 kwietnia r. b.

PREZYDENT MIASTA (-) Witold Mysłkowski.

**NAPOTYKANE BRAKI I WADY
W OPERATACH POMIAROWYCH**

oraz

**WSKAZÓWKI CO DO WŁAŚCIWEGO
SPOSOBU SPORZĄDZANIA OPERATÓW**

ST. SMOLSKI

Kierownik Oddziału Pomiarów Rolnych

Niezbędny informator dla mierniczych i wykonywujących prace,
związane z przebudową ustroju rolnego.

Cena 2 zł 50 gr

**PAPIER RYSUNKOWY
DO KREŚLEŃ TECHNICZNYCH
ŁATWO ZMYWALNY**

» PODKOWA «

PAPIER RYSUNKOWY Z „PODKOWA” JEST PODWÓJNIE
KLEJONY I DLATEGO NIE ZACHOWUJE ŚLADÓW TUSZU
PO ZMYCIU WODĄ LUB WYTARCIU GUMKĄ.
NA PAPIERZE STARTYM LUB ZMYTYM MOŻNA PONOWNIE
KREŚLIĆ TUSZEM. KAŻDY ARKUSZ ZAOPATRZONY JEST
MARKĄ FABR. „PODKOWA”. ZAMELD. W URZ. PAT. ZA Nr. 42152 I 42229.

INSTRUKCJA TECHNICZNA M. R. R.

obowiązująca przy wykonywaniu prac pomiarowo-rolnych
na terenie wojew. centralnych. Pełny obowiązujący tekst.

CENA 2 ZŁ

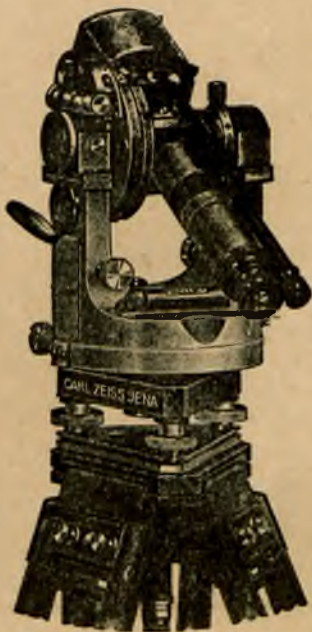
Nakład wydawn. Przegląd Mierniczy

ZEISS

TACHYMETR REDUKCYJNY

i TEODOLIT UNIWERSALNY

BOSSHARDT-ZEISS „REDTA”

Precyzyjny przyrząd optyczny do poligonizacji i tachymetrycznego wcinania punktów. Bezpośredni odczyt spoziomowanej odległości. Prosta obsługa łąty pomiarowej. Pomiar odległości od 200 mm wzwyż. Odczyt wszystkich podziałek kątowych w okularze umieszczonym obok lunety. Jasne, wspólne oświetlenie dla wszystkich podziałek kątowych. Oszczędność pracy w polu i przy użyciu ręcznej łąty pomiarowej do zdjęć miejsc zabudowanych 30–50%. Duża dokładność przyrządu: średni błąd w granicach 1/10000 do 1/5000 mierzonej odległości. Waga przyrządu 12,5 kg.

NOWA RĘCZNA ŁATA DO POMIARÓW NA TERENIE MIAST—LEKKA I PROSTA W OBSŁUDZE

NIWELATOR-TEODOLIT

Przyrządy do pomiarów odległości. — Przyrządy fotogrametryczne i t. p.

Prospekty i informacje w firmie:

CARL ZEISS—JENA

i w GENERALNYM PRZEDSTAWICIELSTWIE

Inż. WŁ. LEŚNIEWSKI

WARSZAWA 22, Al. Niepodległości 210, telefon 8-16-06 i 8-16-46

KATOWICE, Kościelna 6, tel. 3-20-55. POZNAŃ, Słowackiego 22, tel. 77-85.

KOMISJA WYDAWNICZA

Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Warszawskiej

Warszawa, Noakowskiego 3, Gmach Politechniki. Tel. 8.82-60.

Godziny sprzedaży 12—16.

POLECA WYDAWNICTWA

Dworakowski B. i Jasiński E. Wskazówki dla scalających grunty	zł 1.50
Ehrenfeucht W. Miernictwo	„ 3.—
Gąsiewicz S. mjr. Terenoznawstwo-Kartoznawstwo i zdjęcia terenu	„ 6.—
Janowski. Miernictwo Dział III-ci	„ 0.20
Kłuźniak St. Geodezja niższa	„ 30.—
Miklaszewski St. Gleby polskie	„ 24.80
Otworki wiertnicze	„ 0.50
Piotrowski A. Rektyfikacja teodolitu, tachymetru i niwelatora	„ 3.40
Rychłowski B. Badania gwintoznawczo-budowlane	„ 3.—
Skotnicki Cz. Technika odwadniania bagien i ich użytkowanie rolnicze	„ 6.—
„ Nauka melioracji	„ 10.—
„ Drenowanie	„ 6.—
Turczynowicz St. Nawodnienie łąk, pól i ogrodów	„ 1.50
Zagórecki J. Geometria praktyczna, cz. I	„ 2.—
„ Geometria praktyczna, cz. II	„ 1.60
„ Formularz zeszytowy dla obliczenia ciągu poligonalnego	„ 2.—
Zakaszewski Cz. Podręcznik melioracji rolnych, cz. I	„ 4.80
„ Podręcznik melioracji rolnych, cz. II	„ 6.75

oraz wiele innych

Na żądanie wysyłamy bezpłatnie nasz obszerny opisowy katalog 1938 r. będących w sprzedaży dzieł technicznych.